

Spopada na jugovzhodu ne bo

Pod pritiskom velesil sta Madžarska in Bolgarija opustili svoje namere, uresničiti teritorialne aspiracije nasproti Romuniji — Madžarska in romunska vojska umaknjeni z meje

BUDIMPEŠTA, 3. julija. United Press. NAPETOST, KI JE NASTALA MED ROMUNIJO IN MADŽARSKO, JE TEKOM VČERAJSNJEGA IN DANAŠNJEGA DNEVA POPOLNOMA POPUSTILA. MADŽARSKA VLADA, KI JE BILA SKORAJ STALNO ZBRANA, NI ODREDILA SPLOŠNE MOBILIZACIJE, KAKR SE JE PRIČAKOVALO, AMPAK JE NASPROTNO PRISTALA NA TO, DA SE TAKO MADŽARSKKE KAKOR ROMUNSKKE ČETE UMAKNEJO ZA NEKI KILOMETROV OD MEJE. MADŽARSKKE, KAKOR TUDI BOLGARSKE ZAHTEVE NASPROTI ROMUNIJI SO ODGOĐENE DO KONCA VOJNE. TA POKRET JE NASLEDEK INTERVENCIJE VELESIL V BUDIMPEŠTI IN BUKAREŠTI.

Mi na pritisk velesil

LONON, 3. julija. Reuter. Iz za kulis dogodiv na evropskem jugovzhodu so se izvele zanimive podrobnosti, ki potrjujejo domnevo, da ni treba v sedanjem trenutku pričakovati na tem področju nobenih vojni operacij. Tako Madžarska in Bolgarija sta na pritisk velesil opustili svojo prvotno namero, ki je obstojala v domnevi, da je sedaj napočil najugodnejši trenutek, ko lahko uresničita, eno kakor Sovjetska unija, svoje teritorialne težnje nasproti Romuniji. — Kako se je izkazalo, je bila ta madžarska dneva popolnoma napačna. Sov-

jetska vlada je, kakor poročajo »Times«, obvestila Berlin in Rim, da je nasprotna vsaki madžarski ali bolgarski akciji proti Romuniji in bi se uprla vsaki njeni nadaljnji okrnitvi. Berlin in Rim sta o tem obvestila Budimpešto in Sofijo in izjavila, da tudi s svoje strani ne moreta dovoliti, da bi se v sedanjem trenutku, ko je na programu boj z Anglijo, pričel kakršen koli konflikt na evropskem jugovzhodu in vzhodu. Zaradi tega je bil izvršen tudi energičen pritisk na vlade Madžarske, Bolgarije in Romunije, naj opuste vsako akcijo, ki bi lahko vodila do

incidentov in spopadov in naj umaknejo zato svoje čete z meje na primerno daljavo. Pod tem pritiskom sta se vladi v Budimpešti in v Sofiji morali vdati.

Nova romunska orientacija

BUKAREŠTA, 3. julija. Ass. Press. Romunija še ni mogla najti svojega novega notranjega in zunanje političnega ravnotežja. Vlada skuša najti orientacijo, ki bi se zdela za bodočnost Romunije najugodnejša. Na eni strani obstaja možnost, da pozabi na izgubo Besarabije in Bukovine in se nasloni na Sovjetsko zvezo, na drugi pa, da se popolnoma podredi Nemčiji in Italiji. Zaenkrat izgleda, da se je vlada odločila za drugo možnost. Razširjene so vesti, da je Romunija že zaprosila v Berlinu in Rimu za zvezo z

obema velesilama osi in jima ponudila tudi vojaško zvezo, po kateri naj bi Nemčija in Italija garantirali novo romunsko mejo nasproti Sovjetski zvezi in dosegli, da bi Madžarska in Bolgarija omejili svoje zahteve na eventuelne lokalne obmejne korekture. Zatrjuje se, da sta velesili osi to v načelu že pristali. To sklepajo tudi iz dejstva, da je pričela Nemčija pošiljati v Romunijo večje število bombnikov, ki se sproti uvrščajo v romunsko obrambno silo. To pošiljanje smatrajo tu kot indirektno svarilo Sovjetski zvezi.

Zgodovina romunske kapitulacije

Uradno poročilo romunskega zunanjega ministra Argetoiana na seji odbora za zunanje zadeve — Romunija se je vdala, ker je ostala popolnoma sama

BUKAREŠTA, 3. julija. Rador. Na skupni seji odbora za zunanje zadeve je zunanji minister Argetoianu podal ekspozice o dogodkih, ki so bili v zvezi z odstopom Bukovine in Besarabije. Prečitano je bilo besedilo ruske note, poslano bukareški vladi v noči od 26. na 27. junija. Sovjetska Rusija je zahtevala brezpogojno odstopitev Besarabije in severne Bukovine, teritorijev, ki so bili v mapi točno označeni. Kronske svet je po daljši debati pristal na odstopitev, videč da ni od nikjer pomoči. Romunska vlada je zahtevala d ruske, naj naznači kraj in čas pogajanj. Zavezniki in prijatelji so nam svetovali naj vlada sprejme sovjetske zahteve, da se odstrani vojna nevarnost s tega dela Evrope. Sovjetski odgovor, ki je došel v noči 27. na 28. junija, je naglašal

nejasnost romunske note in predlagal štiridnevno evakuacijo obeh dežel, počenši z dnem 28. junija. Še istega dne morajo biti zasedena mesta Černovice, Kišinev in Akerman. V noti je bilo točno označeno, kako je treba varovati vse javne naprave in jih nepoškodovane izročiti sovjetskim četam. Romunska vlada je hotela, da se sestavi komisija, sovjetska je pa stavila še istega dne, do opoldne 28. junija kratek rok odločitve: ali odstopiti zahtevane teritorije ali po vstopiti v vojno. V drugem primeru bi morali rškirati boj z daleč premočnim nasprotnikom. Na pomoč od zunaj ni bilo računati. V takšnem primeru je bilo važno, da je ostala romunska vojska nedotaknjena. Z boleščjo v srcu je romunska vlada pristala na ruske zahteve. Imajoč zaupanje v narod,

ki je skozi stoletja znal s potrpljenjem prenašati vse težkoče in jih odstraniti, je vlada izjavila v Moskvo, da sprejema vse pogoje, kakor so stavljeni. Za romunsko zunanjo politiko se začneja nova doba. Vlada je odpovedala francosko-angleške garancije z dne 13. aprila 1939. Mejno ozemlje se zaseda, romunski narod z bolečim srcem jemlje novo krivico na znane. Gospodova pota so neznana. Imejmo potrpljenje in zaupanje, ne izgubljammo hrabrosti. Zedinejmi nadaljujmo z delom za domovino in dinastijo. Zastava domovine in dinastije živi večno. Vzklíkajmo s trpečim srcem, toda krepkega glasu: Živela večna Romunija, živel kralj, živela dinastija!

BUKAREŠTA, 3. julija. Rador. Po ekspoziciji zunanjega ministra Argetoiana je

predsednik vlade Tatarescu dejal: Besarabija je bila vedno in ostane romunska. Romunija bo izpolnila vse obveze do Sovjetske unije, vsi Romuni naj bodo solidarni in složni ob kraljevem prestolu. V imenu bivših predstavnikov zasedenega ozemlja sta podala izjave bivši besarabski senator Cobanu in bukovinski senator Hadman. Oba sta svečano poudarila, da sta bili Besarabija in Bukovina vedno romunski deželi in takšni ostaneta, kljub vsem sedanjim pretresljam. Kraljevi svetovalec prof. Jorga je nato izročil predsedniku odbora za zunanje zadeve memorandum, ki so ga podpisale mnoge ugledne politične osebnosti in narodni poslanci.

BUKAREŠTA, 3. julija. Rador. Romunski glavni generalni štab javlja, da se izpraznitev Besarabije nadaljuje. Romunske čete so zdaj na črti Lungu — Krasna — Iasi — Adankata — severna Sulina — Cergești — Zojkan — Falești — Cornesti — Zarzaresti — Lapusna — Sarata — Galbena — Komrat — Bolgrad — Lipkan. Večjih incidentov ni bilo.

Tri možnosti vojne proti Angliji

V Nemčiji in Italiji pričakujejo že za prihodnje dni pričetek ofenzive proti Angliji — Tri možnosti vojskovanja so: uničenje baz i industrije, izkrcavanje ali blokada in izstradanje — Mir ne bo sklenjen, dokler ne bo Anglija odložila orožja

Napad se je že pričel?

BERLIN, 3. julija. DNB. Nemški radio je dopoldne oddaljal program, ki je bil posvečen bojem v Franciji med 5. in 25. junijem. Ob 11.30 je bila ta oddaja zaključena z državno in narodno-socialistično himno. Nato je sledil 3 minutni molk v počastitev spomina padlih vojakov. Takoj nato je otvorila znana bojna pesem »Wir fahren gegen Englad« serijo mogočnih maršev s fanfarami, in dr. Tudi ouverturo Wagnerjevega »Letočega Holandca«.

CURIH, 3. julija. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Berlina, da povzroča pripravljaloci se napad na Anglijo v Nemčiji veliko napetost, tako v tisku kakor v javnosti. Povsod naglašajo, da je od treh strani obkoljena Anglija, ki nima drugega načrta kakor obrambo, v skrajno brezupnem položaju, dočim je Nemčija v položaju napadalca, ki sam daje inlcitativno in si lahko izbere najugodnejši trenutek za svoje vojaške akcije. V članku, ki

je bil objavljen v raznih pokrajinskih listih računa general Lützow z možnostjo izkrcanja na angleškem ozemlju. Pri tem omenja slabo možnost za obrambo s strani angleškega vojnega brodograja. Razen tega bo ves Kanal pod dominacijo nemškega letalstva. Vojaški strokovnjak »Völkischer Beobachterja«, polkovnik Hesse, pa piše, da nemška vojska v severni Franciji ne misli na odmor. Povsod so v teku velike priprave, katerih namen je čete čimbolj usposobiti za akcijo. Občutje moči je doseglo pri nemški vojski kulminacijo in vsaka angleška bomba, ki pada na nemška tla, to občutje samo še stopnjuje. Prav tako se pripisuje velika važnost delstvu, da so sedaj po okupaciji Francije nemški mornarici kot baze na razpolago vsa francoska pristanišča ob Atlantskem oceanu.

RIM, 3. julija. Ass. Press. Zasedba angleških otokov ob francoski obali in pomnožitev nemških napadov na Anglijo

se smatra v Italiji kot dokaz, da se pripravlja že za prihodnje dni glavni napad na angleško otočje. Pri tem se naglašja, da Anglija ne more v sedanjem položaju storiti nič drugega, kakor omejiti svojo vojaško akcijo izključno le na obrambo lastnega ozemlja. Nemčija lahko po mli volji izbira metodo in taktiko, ki ji najbolj ustreza v napadu na Anglijo.

Zato morejo Nemci z bliskovitim napadom uničiti angleška letalska in pomorska oporišča, kakor tudi industrijska središča. Morejo pa z izkrcanjem svojih čet v Angliji tudi skrajšati vojno. Obstaja pa končno še tretja možnost, ki obstaja v blokadi in izstradanju Anglije. — Zaenkrat, pravi »Il Popolo d'Italia«, še ni mogoče trditi, za katero teh metod vojne se bo Nemčija odločila v boju proti Angliji. Vsekakor pa čaka Veliko Britanijo obračun in je zaman vsaka iluzija, ker bosta Nemčija in Italija lahko mislili na mir samo tedaj, kadar bo tudi Velika Britanija prisiljena enako položiti orožje, kakor ga je morala njena zaveznica Francija.

Ameriško-angleški sporazum o Tihem oceanu

TOKIO, 3. julija. Stefani. Potrjujejo se vesti, da bo skoro podpisan tajni ameriško-angleški pomorski sporazum o Tihem oceanu. Obe velesili imata iste interese na tem področju sveta. Med angleškim in avstralskim poslanikom v Washingtonu ter Cordell Hullom je že dosežen sporazum. Tokijski list »Kokumin šimbun« piše, da hočeta Anglija in USA obkrožiti Japonsko po posebnem načrtu, ki ga je izdelal senator Pitman.

TOKIO, 3. julija. DNB. Na uradnem

mestu izjavljajo, da nimajo še nikakih pordil o tajnem angleško-amerškem sporazumu o Tihem oceanu. Takšne vesti se širijo že več let, povdarjeno je bilo že večkrat, da se bo na posebni konferenci manifestirala volja sodelovanja ameriške in angleške vojne mornarice v Tihem oceanu. Glede razvoja položaja v Hongkongu še niso dospela poročila. Z japonske strani ni bilo storjeno ničesar, kar bi opravičilo angleške varnostne ukrepe v mestu.

Angleške priprave za obrambo

V kratkem bo pod orožjem nad 4 milijone vojakov — Odvažanje otrok v dominione — Pomoč dominionov in kolonij

LONDON, 3. julija. Reuter. Na včerajšnjem zasedanju angleškega parlamenta je izjavil vojni minister Eden, da bodo vpoklicani še v teku tega meseca vsi letniki, ki so bili vsebovani v kraljevskem dekretu od zadnjega marca. S tem bo pod orožjem že v kratkem znatno nad štiri milijone Angležev. Pripravlja se tretji kraljev dekret, ki bo vseboval pooblastilo za vpoklice letnikov med 35 in 43 letom, kar predstavlja zopet znatno silo. Tudi ti vpoklici bodo izvedeni pospešeno. Nadalje je objavil podtajnik v mornariškem ministrstvu, da je doslej poskrbljeno za evakuacijo in prevoz 52.000 angleških otrok v dominione in v Ameriko. Gre za zdrave, krepke in pridne otroke,

ki predstavljajo povprečen britanski tip; pri tem so imeli prednost otroci iz bolj izpostavljenih krajev ter oni, ki so jih starši preje prijavili. Strogo se je pazilo, da ne bi bilo zapostavljanj. V lordski zbornici je pred drugim čitanjem zakonskega predloga o razvoju in dvigu kolonij lord Lloyd z obžalovanjem ugotovil, da vojna preprečuje, da bi se veliki investicijski program izvedel po prvotni zamisli, ugotavlja pa s hvaležnostjo, s kakim razumevanjem kolonije naravnost hite, kako bi druga drugo nadkrilile v prispevkih za imperialno obrambo. Zahvalo je izrekel ob tej priliki tudi dominionom, ki istočasno ko pošiljajo materin-domovini na pomoč svoje sinove ter opre-

mo, sprejemajo pod svoje varno okrilje, tudi velikobritanske otroke. Vse to je le nov dokaz o edinstvi imperija.

BIRMA POSTANE DOMINION

KALKUTA, 3. julija. Reuter. Vlada Birme je sklenila Vel. Britanijo za časa trajanja vojne v vsem podpirati, proti temu da ji britanska vlada zagotovi po vojni avtonomijo. Britanska vlada se je Birmi že zahvalila za velikodušno podporo in sklenila poslati tja vojaške svetovalce za organiziranje vojne sile in industrije, obenem je Birmi zagotovila po vojni statut dominiona. Razen tega se bo po vsej Indiji ustanovila nova vojna industrija za poljske topove, strojnice in avtomatično orožje. Tovarne bodo uprav-

ljali in vodili Indijci. Orožje bo namenjeno skupni obrambi imperija.

POMOČ DOMINIONOV

LONDON, 3. julija. Reuter. Kanada in Avstralija bosta v vseh svojih ladjedelnicah izdelovali vojne ladje za britansko vojno mornarico. Iz prispevkov, ki so bili nakazani londonski vladi, bo osnovano posebno letalsko brodogradnjo za kolonije Bližnjega vzhoda (neodvisno od mandatskih področij), ki bo štel 10 težkih bombnikov ter 160 lovcev. Letala bodo imela posadke iz domačinov ter tudi znake teh kolonij.

OTTAWA, 3. julija. Reuter. Kanadski letalski minister Hull je izjavil, da se je posrečilo letalsko produkcijo v Kanadi tako zelo pospešiti, da so bila naročila v letalski industriji izvršena v še enkrat krajšem času, kakor predvideno. Letalska imerialna šola je že prejela 200 vežbalnih letal, 800 pa jih bo prejela v kratkem.

Letalska vojna med Anglijo in Nemčijo

Letalski napadi nemških eskadril na Anglijo in angleških na Nemčijo se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo

BERLIN, 3. julija. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča, da so nemška letala z uspehom bombardirala neko angleško ladjo pri Torquayu, pristanišče v Wicku, v Bristolu in drugod. Razen tega je bilo izvršenih več zelo uspešnih napadov na angleške industrijske centre in letališča. Angleška letala so ponovno v zaščiti noči bombardirala kraje v severni in zahodni Nemčiji. Škode ni posebnih. Sovražnik je izgubil 7 letal, nemška pa so izgubljena 3.

LONDON, 3. julija. Reuter. Letalsko ministrstvo je sinoči objavilo, da so nemška letala sinoči že vdrugič priletela nad Anglijo za dneva. Dnevi trajajo poleti v Angliji, kakor znano, do pol desetih zvečer. Pri tem poletu pri dnevnih svetlobi so napadla nemška letala zlasti severno-vzhodno Škotsko. Zlasti je trpelo neko

mesto. Ubitih je bilo 12 oseb, 123 pa ranjenih. Med ubitimi je veliko otrok. Razrušenih je bilo veliko število stanovanjskih hiš. Ob polnoči so nemška letala napad ponovila. Vendar topot ni bilo niti žrtev, niti materialne škode.

LONDON, 3. julija. Reuter. Sinoči je letalsko ministrstvo v svojem komunikatu javilo o zopetnem letalskem napadu angleških letal nad Nemčijo. To pot so letala RAF z intenzivno preciznostjo v neprestanih napadih bombardirala ladjedelnice in pristaniške naprave na otoku Syltu. Val za valom so prihajala letala in odlagala ekrazitne bombe na doke, ladjedelnice ter na vojne ladje, ki so v popravilu ter na ostale pristaniške naprave. Požar za požarom je nastajal in eksplozije so metale traverse in druge naprave visoko v zrak. Pri tem so angleški bombniki šestkrat zapovrstjo z bombami

uspešno napadli v doku v popravilu se nahajajočo nemško ladjo »Scharnhorst«, ki je pred dnevi priplula iz Norveške, kjer so jo angleški bombniki že enkrat težko poškodovali. »Scharnhorst« je zadobila bistvene težke poškodbe. Tudi drugod so angleška letala zopet bombardirala že znane cilje. Tako so napadla rafinerije in petrolejska skladišča v Hamburgu in Hamu, vladukt pri Brunsbuttelu, letališča v Weselu, Kölnu, Wenlowu in letalsko tovarno v Dickhausenu. Hidroplani pa so napadli pomorska oporišča na Holandskem, zlasti Rotterdam. Z vseh teh poletov se štiri letala niso vrnila.

LA VALETTA, 3. jul. Reuter. Včerajšnji dan je potekel na Malti mirno. Danes ob 9.30 je pa bil dan znak za alarm. Protiletalske baterije so bile ves čas v akciji.

Operacije v Afriki

KAHIRA, 3. julija. Reuter. Poveljstvo angleškega letalstva Srednjega vzhoda je objavilo včeraj popoldne, da je angleško orožje znanomalo važne uspehe proti Italijanom, tako na kopnem, v zraku, kakor na morju. Boji za Sidi Azi in Capuzzo so se uspešno nadaljevali, vključno temu da so Italijani dobili ojačenja. Letala RAF so zažgala skladišča in rafinerije bencina na Siciliji, ter težko poškodovale letališča v Abesiniji v Gondarju in Azosi. Pri Moyali so naša letala bombardirala kolono tovornih avtomobilov. Na morju smo sovražniku uničili nadaljnje 4 podmornice, s čimer so Italijani izgubili že 13 svojih podmornic.

ANGLIJA—IRSKA

NEW YORK, 3. julija. Havas. Potrjujejo se vesti, da je angleška vlada ponudila garancije svobodni državi Irski v primeru nemškega vpada na otok. Irski naj bi v tem primeru odstopila vrhovno vodstvo Angležem. Angleška pomoč Irski bi bila v glavnem dana s poljskimi in češkimi četi, ki so zdaj na britanskih tleh.

STIMPSONOV GOVOR

WASHINGTON, 3. julija. Reuter. Senatni odbor je včeraj potrdil imenovanje Stimpsona za vojnega ministra s 14:3 glasovi. Senatnemu odboru vojnega ministrstva se je ob tej priliki predstavil sam Stimpson, ki je imel govor, v katerem je dejal, da predstavlja britanska mornarica sestavni element ameriške obrambe. Zato je treba zaveznike v vsem podpirati. Tudi ne verjame, da bi bile za USA zadostne samo »defenzivne priprave, kajti USA bi bile ogrožene že, če bi nasprotnik stopil na Bermude. Novo Fundlandijo ali Vzhodno Kanado. Tudi novi mornariški minister polkovnik Knox se je predstavil mornariškemu odboru senata.

POLJSKA VLADA SE PRESELI V KANADO

NEW YORK, 3. julija. DNB. V Montreal je prispel zastopnik vlade generala Sikorskega, da pripravi preselitev poljske vlade v Kanado. Zaloge poljskega zlata in arhivi so že v Ameriki.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo malo oblačno in toplo vreme. Toplota se bo še dvignila. Včeraj je bila najvišja toplota 27, danes najnižja 13,6, opoldne 26.

CURIH, 3. jul. Devize: Beograd 10, London 16,75, Newyork 442, Milan 22,40, Berlin 187, Sofija 3,10, Budimpešta 79, Bukarešta 2,25.

Zaradi prekopavanja bo jutri, v četrtek, Gledališka ulica za promet ves dan zaprta.

Prihodnja akcija bodo Dardanele

BASEL, 3. julija. »Basler Nachrichten« poročajo iz Budimpešte, da se pripravlja nova okrepitev odnosov med Sovjetsko zvezo in Bolgarijo. Kot dokaz za to se navaja, da je za novega bolgarskega poslanika v Moskvi imenovan Stamenov, eden najuglednejših bolgarskih diplomatov. V sofijskih diplomatskih krogih naglašajo, da želi postati sovjetska vlada čimbolj neodvisna od vseh velesil in njihovih kombinacij. Dobro poučeni krogi menijo, da bo prihodnja sovjetska akcija namenjena ureditvi vprašanja Dardanel. S tem v zvezi je treba razumeti razne ukrepe Turčije, kakor je križarjenje turške mornarice po Črnem morju, klicanje novih razervistov pod orožje in zbiranje čet na bolgarski meji. Vprašanje Dardanel igra sploh največjo vlogo, in kakor se zatrjuje, razpravlja o njem s sovjetsko

vlado tudi novi angleški veleposlanik v Moskvi, sir Strafford Cripps.

LONDON, 3. jul. Reuter. Okupacija severne Bukovine in Besarabije je po sovjetskih poročilih končana. Po poročilih beguncev iz Bukovine pa so sovjetske čete demarkacijsko črto v Bukovini prekorčili in zasedajo tudi južno Bukovino. Baje so se včeraj ponoči pred romunskimi pristanišči pojavile tudi sovjetske vojne ladje. Vse vlake, ki so bili namenjeni za izvoz v tujino, zlasti v Nemčijo, so sovjetske čete zadržale. Ameriški listi na pram sovjetskemu zasedanju Besarabije zavzemajo različna stališča. V enem pa večina listov soglaša, namreč da je to napredovanje netivo za bodoče konflikte med zainteresiranimi velesilami na Balkanu.

Spanija pred vstopom v vojno?

LONDON, 3. jul. Reuter. Vesti, ki prihajajo iz Španije, dokazujejo, da je treba računati z novim razvojem španskega stališča. »Daily Herald« poroča, da obstajajo vsi razlogi za domnevo, da bo Španija stopila v vojno proti Veliki Britaniji in dovolila nemškim četam, da čez njeno ozemlje napadejo Gibraltar. Kapitulacija Francije je popolnoma spremenila prejšnje špansko stališče. Na španski meji se zbirajo vedno večje enote nemških čet. Te čete bi zasedle tudi Tanger in španski Maroko, ki leži nasproti Gibraltarju.

S tem bi prišla nemška vojska v Afriko. MADRID, 3. jul. DNB. V vojno službo je poklican rekrutni letnik 1937. Javiti se mora pri svojih polkih do 5. t. m.

LONDON, 3. julija. Reuter. Kompletne nemške divizije, ki je prispela na francosko-špansko mejo, bo v kratkem prešla na špansko ozemlje na večmesečni obisk, kakor temu pravijo v uradnem poročilu. Baje bodo priredili v Španiji po vseh važnejših mestih, tudi ob sredozemskem morju, svečane sprejeme.

Nov govor generala de Gaullea

LONDON, 3. jul. Reuter. General de Gaulle je sinoči na radiu pozival Francoze, naj se sprašujejo, ali bi bila Devica Orleanska, Richelieu ali maršal Foch, kdaj pristali, da bi francoska vojska položila orožje in se postavila proti zaveznikom, ali bi se bil našel kdorkoli izmed francoskih admiralov, ki bi hoteli sovražniku izročiti brodogradnjo, ali bi bil maršal Lyautey pripravljen komurkoli izročiti

francoske kolonije? Vsak Francoz naj o teh vprašanjih v tihi uri premišljuje in sree mu bo dalo edini pravi odgovor? Zato poziva vse svobodoljubne Francoze, naj se postavijo na njegovo stran. O ostalem je general de Gaulle včeraj imenoval 38 let starega predsednika francoskih inženirskih zbornic za poveljnika novonastajajoče francoske vojne industrije in vojaškega znanstvenega inštituta.

Gavrilović na poti v Moskvo

CARIGRAD, 3. julija. Dopisnik Avale javlja, da je jugoslovanski poslanik v Moskvi, dr. Gavrilović dospel v Carigrad. Na postaji so ga pozdravili jugoslovanski poslanik v Ankari, sovjetski generalni konzul s podkonzulom, dalje jugoslovanski konzul in podkonzul ter častni konzul Jugoslavije. Jugoslovanski parnik »Lovćen« je prepehtjal dr. Gavrilovića s spremstvom v Odeso.

RUSIJA ZA PRIJATELJSTVO Z ROMUNIJO

MOSKVA, 3. jul. Tass. Izvestja izjavljajo da je z mirno ureditvijo Besarabskega in bukovinskega vprašanja sedaj mogoče vzpostaviti dobre sosedske odnose med Sovj. unijo in Romunijo. To je važen doprinos k ublažitvi splošne mednarodne napetosti.

KANADSKI LETALCI

OTTAWA, 3. jul. Reuter. Letalski minister Kanade je javil, da se v dominionu vedno bolj stopnjuje zanimanje za zrakoplovstvo. Od septembra do danes se je prijaviло k letalski službi 115.000 oseb, od teh jih je že 55.000 napravilo sprejemne izpite. V kanadski vojski so zadržali 13.000 teh letalcev.

KITAJCI V KAJFENGU

ČUNGKING, 3. jul. Reuter. Kitajske čete so po močnem napadu zavzele Kajfeng. Japonci se umikajo.

Posvetovanja o usodi Sirije

LONDON, 3. julija. Reuter. Vrhovni poveljnik iraške vojske je včeraj pripotoval v Ankar, kjer se je sestal na posvet s turškimi vojaškimi krogi. Nato se je sestal s turškim, iraškim in britanskim konzulom v Siriji ter z uglednimi sirjskimi politikmi. Kakor znano, je britanska vlada predvčerajšnjim uradno posvarila pred vsakim vdorom v Sirijo in Libanon, pa tudi proti sami uporabi teh pokrajin za napade na Turčijo, Egipt, Irak in na britanske posesti. Turška vlada pa je že svo-

ječasno izjavila, da ne bi trpela drugega gospostva v teh dveh pokrajinah, razen francoskega, kar je v skladu tudi z britanskimi interesi. Vsa ta akcija gre za preprečenjem nasprotnega poskusa, k čemur naj bi pripomogel najnovejši obisk generala Weyganda, ki je z letalom na poti v Sirijo. General Weygand je bil z letalom že pred nekaj dnevi v Siriji in je on generala Mittelhauserja končno prepovoril, da se je odločil k položitvi orožja.

Usodni dnevi za obstoj Velikobritanskega otočja

Napovedi o napadu na Anglijo - Površinsko lice oceanske predstraže Evrope - Obrambna pripravljenost Velike Britanije - Angleška miselnost in Francozi

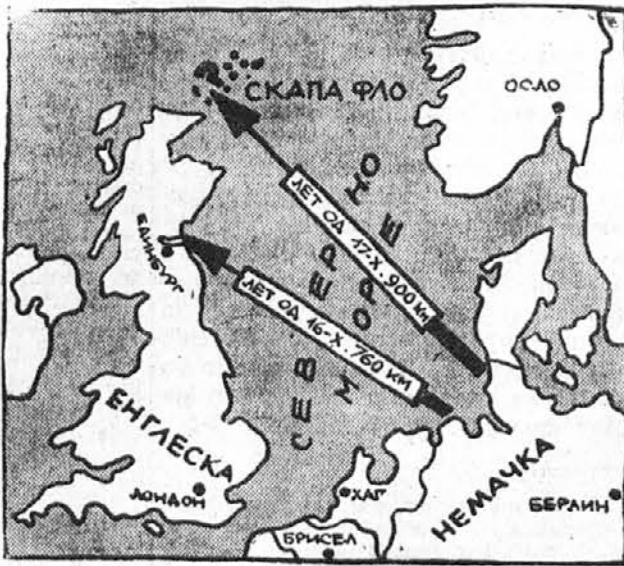
Poglavitno vprašanje, ki drži politično javnost v sedanjem trenutku v šahu je, kdaj se bo začelo ono najpomembnejših dejanj v zgodovini Evrope — že dolgo napovedani napad na Velikobritansko otočje. Nemčija se po vseh dosedanjih velikih uspehih dobro zaveda, da bi šele z uklonitvijo Anglije nastopil trenutek, ko bi bilo lahko govoriti o efektivni zmagi nadmočnega nad premagancem. In je samo vprašanje, ali je sploh mogoče preko morja zavladati nad Veliko Britanijo, presekati težki voz, po katerega razvozljanju vodijo svobodna pota k zastavljenemu cilju.

Velika Britanija je oceanska predstraža Evrope. Pred davnimi tisočletji se je ta nekdanji sestavni del evropskega kopna odtrgal od njega, plitve globine je zalilo morje. Naseljeni otoki so postali v zgodovinskem razvoju evropskih narodov objekt, ki je bil, kakor Japonska na Daljnem vzhodu poklican, da zavlada oceanu in preko njega ostalim celinam.

Dolgo je bila Velika Britanija ponosna na svojo Splendid isolation. Toda od silnega vzpona njenega imperializma dalje, ko je moč Albiona stalno rastla, se Anglija ni mogla izolirati od sodelovanja v evropski politiki. Vselej je pa v sporih s kontinentalnimi silami našla pot, da se je ob pravem času umaknila v svoj izolirani prostor in od tam dirigirala svet.

V modernih bojih, ko se je v svetovni vojni preizkušeno vojno letalstvo daleč izpopolnilo, Anglije ne loči več morje od celine. Velikemu akcijskemu radiju bombnikov so daljave najskrajnejše angleške točke z evropske celine kaj lahko dosegljive. Glavni otok sam je 980 km dolg, njegova najsevernejša točka sega pri Dunheadu v isto širino kakor leži fjord Stavanger na Norveškem. Na jugu, kjer je otok najširši, meri 630 km, med zalivom Solway in zlivom reke Tyne 104, na najozjem delu Škotske pa le 38 km. Obale so močno razjedene, morje se razliva globoko v notranjost otoka tako, da je najbolj oddaljena točka v notranjosti komaj 130 km od morja. Kamor koli naj se tedaj prebivalstvo zateče, se v kratkem maršu že znajde spet ob morju. Največja notranja mesta Anglije leže le 40 km od morja.

Površina Velike Britanije odgovarja nekako oni Italije. 100 m globoko morje jo loči od Irskega otoka. Škotska je gorata, večinoma brez gozdov, kar je v primeru letalskih napadov še slabše. Najvišji vrh sega le 1343 m pod nebo. Glavna industrijska okrožja so pri Newcastleu, Sheffieldu, Manchesteru, Birminghamu, Cardiffu in Bristolu ter se krijejo z rudnimi ležišči otoka. Velike ladjedelnice in sploh gros industrije je prislonjen na zahodnejšo stran otoka, kar je v primeru zračnih napadov precejšnjega pomena. Anglija se je po dobljenih izkušnjah na napad vse stransko pripravila. Silno pospešena zmogljivost dela v tovarnah, veliki zadržitni ukrepi za civilno prebivalstvo, med katerega je bilo razdeljenih na milijone mask, protiletalsko topovsko omrežje, ki se bo v dejanski moči pokazalo šele ob napadu, prostorna podzemna zaklonišča in letališča, rezervoarji za bencin in druga goriva, močne vrste rezervnih eskadrilij največjih bombnikov, med katerimi so poizkusili najnovejše ameriške pošiljke, prave zračne trdnjave z vrtilnimi topovskimi in strojniškimi stolpi, cela armada prostovoljcev proti eventualnim izkrcavanjem padalcev, blizu dva milijona teritorialne vojske in končno mogočno vojno ladjevje so orožje, s katerim se bo Anglež postavil v obrambo svoje domovine. Tega se Nemci prav dobro zavedajo, zato bo tudi njih eventualni napad skrbno pripravljen in preračunan. Presečenja na obe strani niso izključena, lahko se zgodi, da bodo tako Angleži kakor Nemci pokazali nismočemu svetu orožje, ki ga doslej še nismo videli v akciji, ali pa vsaj ne v tolikšni meri preizkušene.

Na morju in v zraku se bosta kosali vojni tehniki in laboratorijske spretnosti dveh velikih narodov, poteku boja bo prav gotovo z veliko napetostjo sledil ves civilizirani svet.

Ne smemo pozabiti, da so hladnokrvni, preračunljivi Angleži drugače izredni ro-

doljubi. Kult angleškega odpora, kadar gre za svobodo domovine, ne pozna ovir, ne klone pred še večjo katastrofo. Če je Francozu Pariz srce domovine, s katerim raste in pade njegov pogum, tedaj prav gotovo lahko rečemo, da ljubi Anglež nič manj svoj London, svojo domovino. Toda, čim je padel temperiranemu značaju latinskega Francoza priraščen Pariz, je tudi usahnil njegov pogum. Angležu nasprotno, je domovina veliko prostranstvo, široki svet, zanj bi trenutna izguba Londona ali otočja pomenila le utesnitev širokega obzorja, ki mu je treba spet jasnosti na obzorju. »Moja hiša je moj grad, a moja domovina široki svet«, pravi Anglež in v tem smislu tudi polaga svoje življenje na široke osnove naroda.

Velika Britanija je tedaj pred težko preizkušnjo. Narod bo moral prvič v zgodovini prestreči silen napad z evropske celine, s širokega prostora, kamor je hladnokrvno trgovsko-preudarni britski diplomat vedno usmerjal svoje cilje. Imperij morja se bo meril z velikanom celine za prestiž in nov red v svetu.

Ivo Lapajne.

»Vojna bo težka in krvava«

»Giornale d'Italia« piše, da »bo vojna proti Angliji težka in krvava, da je pa nje izid že jaseen. Francija je hotela vojno, zato bo v novem evropskem redu zavzela mesto, ki ga zasluži. Odveč je poizkušati z nekakšno rehabilitacijo v zadnjem trenutku. Tudi niso resnične vesti, da je Mussolini dejal ob neki priliki, kako se bo lahko Francija prepričala, da jo ljubi. Italijanski narod ni nikoli ljubil Francije in nima razloga, da bi zamenjal svoje stališče. Pred novo fazo vojne je v Italiji popolnoma prepovedana prodaja kave, omejena je poraba sladkorja, prodaja vseh vrst sladčič, peciva in sladoleda pa reducirana na tri dni v tednu. Prav tako je skrčen konzum mila; prodajal se bo enoten kruh.«

»Relazioni Internazionali« pišejo, da »prehaja zdaj vojna v odločilno fazo, ki bo odločila o usodi Evrope. Mussolinijeva Italija in Hitlerjeva Nemčija morata zdaj vreči največjega sovražnika, Anglijo, katere moč je v njenih strateških pozicijah in vsestranski oborožitvi. Nevarna je tudi zato, ker je največja dominatorska sila v Evropi in na svetu. Ni dvoma, da morata v tej vojni zmagati

Dlesni morate masirati

z dobro zobno ščetko in fino zobno kremo, kakršna je zobna krema ODOL. Na ta način se v dlesnih poživlja kri, da ostanejo čvrste in zdrave. Uporabljajte za nego zob in ust vsak dan zobno kremo ODOL.

Italija in Nemčija, zato bosta vodili boj do kraja, pa naj traja vojna tudi več let.

Agencija Stefani izključuje, da bi pred spopadom sil osi z Veliko Britanijo nastopi kakšna mirovna akcija, zato se lahko smatra, da je vojna prešla v kritično fazo. Po glasovih »Zürcher Zeitung« v Berlinu že pripravljajo v bližini Tehnične visoke šole, kjer so vsako leto vojaške parade, velike tribane, ki najbi bile do 1. avgusta dograjene. Vprašanje triumfalnega pohoda Hitlerja v mesto je tedaj samo še stvar nekoliko tednov, zaključuje list.

Konferenca dr. Mačka s senatorjema Vilderjem in Kosanovičem je bila predsončjem v Zagrebu. Predsednik HSS se je dolgo časa posvetoval z voditeljema SDS.

Mal' položi dar domu na oltar

Podmornice za Nemčijo gradijo holandske ladjedelnice, ki so najmoderneje opremljene. Holandska ima 35 do 40 ladjedelnice. Za podmornice prihajajo v poštev le velike ladjedelnice, ki imajo kapaciteto 150 podmornic na leto, piše »Manchester Guardian«.

Geopolitične izpremembe v vzhodnem Podonavju

Jugoslavija večja od Rumunije - Rusija ob Donavi - Nadaljnji cilji Moskve

Z zasedbo Besarabije in severne Bukovine se je rusko interesno področje premaknilo v meje stare carske Rusije. Z razliko bukovinskih tal, ki so bile prej sestaven del Avstro-Ogrske monarhije. Industrijsko zaledje in velika žitnica Rusije, plodna Ukrajina je dobila na svojem južnozahodnem robu nov pas obmejnega ozemlja, prostorna ploskev za obalami Črnega morja pa več sveta za varnost svojih interesov.

Rumunija je bila izmed onih držav Podonavja, ki se je po svetovni vojni zelo močno povečala. Poglejmo, kakšno je bilo njeno stanje po miru v letu 1919.:

	km ²	preb.
predvojna Rumunija	137.902	7.509.009
Besarabija	45.632	2.686.600
Erdelj	57.244	2.500.000
Maramoš	21.045	1.000.000
Vzh. Banat	20.000	1.000.000
Bukovina	10.000	700.000
skupaj pridobljeno	154.921	7.900.000
nova Rumunija	292.823	15.409.009

Rumunija se je tedaj povečala za več kot svojo predvojno velikost in dobila še nekaj stotisoč več prebivalcev kot jih je imela prej. Z zasedbo Besarabije je postala gospodar donavske delte in velikega loka Karpatov od Železnih vrat do Černovic. Vzpoustavitvijo starih mej ob Donavi in Prutu se je pa Rumunija

tako po prebivalstvu kakor velikosti precej zmanjšala. Jugoslavija je postala večja od nje, po prebivalstvu sta si skoro enaki. Sovjetska Rusija je z neposredno naslonitvijo na donavsko ustje dobila kontrolo veletoka in upoštevajoč najmočnejše njene rečne flotilje na svetu, je postala važen činitelj v kakršnem koli sporu na spodnjem delu Donave in na obalah Črnega morja. Svojem staremu cilju, kontroli nad Dardanelami, se je Rusija z zasedbo donavskega ustja približala za 120 km na jug, skratka strateško ravnoesje se je premaknilo tako v karpatskih gorah Bukovine kakor ob obali Črnega morja.

Danes je še težko predvidevati, kolikšnega pomena je za geopolitično fizionomijo Balkana zadnja izprememba njegovega zemljevida. Namesto lastnih miselnih potez naj navedemo mnenje »Basler Nachrichten«, ki pišejo med drugim: »Ali cilja sovjeska Rusija k morskim ožinam ali pa celo v srednjo Evropo? Že jeseni je Stalin spretno izkoristil poljsko krizo, si zagotovil vzhodni del napadene države, postavil prva oporišča v baltskih državah ter odtrgal kasneje od Finske stare carske strateške točke. Zdaj je zarezal v meso Rumunije ter spravil pod svojo kontrolo izliv Donave. Vprašanje je zdaj, ali si Rusija prizadeva, pridobiti tudi kontrolo nad petrolejskimi vrelci Rumunije, ali je novo postavljena meja ru-

ski branik ali pa odskočna deska za nadaljne cilje? Naj že bo kakor koli, eno je gotovo: Rusija uveljavlja svoje težnje, da noče ostati le azijska, nego tudi evropska sila. V tak položaj je bila pahnjena že večkrat v zgodovini in že Aleksander I. se je otekal misli, da bi bil po Napoleonovi blokadi zaprt v evrazijsko notranjost. Napoleonova blokada Anglije in njegov poizkus napada na Veliko Britanijo ima marsikakšno sorodnost s sedanjimi prilikami. Če se bo načrt nemškega napada na Anglijo posrečil, bo nastopila s primero iz Napoleonove dobe razlika v tem, da bi zdaj zmagovalec in akter nastopa proti Rusiji ne imel za svojim hrbtom več Anglije, kakor jo je moral nepremagljivo trpeti Napoleon«, zaključuje list.

Sovjetska Rusija se vrača k carskemu imperializmu. Toda, čim je stopila na zgodovinska tla, širokih vrat Besarabije, se je znašla na tleh, skozi katera so prihajali narodi na vzhodni Balkan. Tu se ji odpira svet, v katerem je carska Rusija pletla in aktivno nizala svoje interese, a je bila predvsem od Anglije spretno zavrnjena čim dalje od ustja Črnega morja. Ali se bo sedanji Rusiji posrečilo, uveljaviti močnejše svoj vpliv v vzhodnem delu Podonavja in Balkana kakor carskim diplomatom, bo pokazala že najbližja bodočnost.

Dr. Milan Gavrilović, naš novi poslanik v Moskvi, je z orient ekspresom odpotoval iz Beograda v Sofijo, od koder bo nadaljeval pot v Moskvo. Z njim potujejo tudi poslaniški svetnik Vladislav Marković, tajnika dr. Miletić in Jelisić, dva služitelja ter dopisnik Avale, urednik Gavro Velikić.

»Rame ob ramenu čuvajmo Jugoslavijo«

Danes mora vladati v narodu železna disciplina vse dotlej, dokler ne mine nevarnost in se nad svetom ne zasveti novo obzorje. Nikdar prej toliko kakor danes je treba realno gledati na tok dogodkov ter podrediti praktičnemu delu razna teoretična mišljenja. Nobena žrtev, noben napor ne bo prevelik, da se ohranimo, da zbrani pričakamo konec vojne in da vstopimo v novo dobo Evrope, povezani v eni državni edinici. Najtragičnejša usoda, ki bi mogla zadeti hrvatski narod, bi bila, če bi bila naša država raztrgana in če bi v novo Evropo ne vstopili v eni državni organizaciji. Danes ni več dolžnosti za vsakega hrvatskega politika in za ves naš narod, kakor delati za ohranitev celote hrvatskih dežel ter da rame ob ramenu s Srbi in Slovenci čuvamo Jugoslavijo, ki vsem trem narodno-političnim komponentam zagotavlja obstoj. (»Obzore«)

Novice

Nad vse koristna služba domovini

Nekaj misli o potrebi delovnih taborov na podeželju

Podobno delovnim četam zagrebških akademikov, ki so bile na terenu že leta 1934., so lansko leto tudi slovenski visokošolci organizirali takozvane delovne tabore. V nasprotju z zagrebškimi vseučiliščniki, ki so pri svojem delu imeli za cilj le praktično pomoč preprostem ljudstvu, je imelo delo slovenskega naraščaja predvsem narodno-obrambni značaj; udeleženci delovnih taborov, ki so se vršili v pasivnih in narodnostno ogroženih krajih, torej niso koristili ljudstvu le s fizičnim, praktičnim delom, temveč tudi z najrazličnejšimi predavanji. In kar je

še važno! Akademski mladina je ob tej priliki proučevala tudi slovensko vas ter vzroke njenega bednega življenja. Prilike in razlogi, ki so lansko leto priklicali v življenje delovne tabore, se namreč niso v ničemer spremenili. Še več! Življenjske razmere so se v nekaterih predelih vsled položaja v svetu znatno poslabšale. Prebivalstvo nekaterih okrajev, ki so vsako leto bruhali v tujino tisočlanske armade sezonskih delavcev (Prekmurje!), je zvečine ostalo doma, na osiromašeni grudi; zagrenjene in od življenjskih bremen otopele jih potem skuša zajeti tu-

ja propaganda. Tej zli sili in pa mnogim raznašalcem razburljivih vesti, se je ponekod posrečilo zaustaviti skoroda sleherno društveno ali kakršno koli že prosvetno dejavnost; voljo do dela itd.

Po predložitvi vsega tega je torej bolj ko kedaj prej želeli, da slovenska akademski mladina — že v duhu zblizanja s kmetijskimi plastmi našega naroda — preživi nekaj tednov na našem podeželju in da v najbolj pasivnih in najbolj ogroženih predelih organizira delovne tabore; to bo brez dvoma hvaležna in nad vse koristna služba domovini.

Š-č

Novi brezmesni dnevi:
sreda, četrtek in petek

Na podlagi čl. 1. uredbe o spremembah obstoječih predpisov in izdajanju novih je ministrski svet na predlog ministra za trgovino in industrijo dr. Ivana Andresa predpisal te spremembe in dopolnitve k uredbi o varčevanju z življenjskimi potrebščinami:

Čl. 1. Prvi člen uredbe o varčevanju z življenjskimi potrebščinami se spreminja in se glasi: Sreda, četrtek in petek se določajo v vsej državi za brezmesne dneve. Te dni je prepovedana vsaka prodaja svežega telečjega, govejega in svinjskega mesa. Restavracije, javne kuhinje in drugi gostinski obrati te dni ne smejo servirati jedil s telečjim, govejim in svinjskim mesom. Ta prepoved se ne nanaša

na notranje dele živali (možgani, jezik, pljuča, jetra, ledvice, vampi in drugi notranji deli).

Čl. 2. Tretjemu členu uredbe, (ki prepoveduje klanje telic in junčkov), se dopolnjuje: Izjemoma in po predlogu živinozdravnika sme pristojna prvostopna splošna upravna oblast odobriti klanje telic in junčkov pod enim letom starosti, če niso dobre za rejo ali ako nastopi primer nujnosti. Za odobritev, ki jo izdaja splošna upravna oblast (sresko načelstvo) ni treba plačati nobenih taks.

Čl. 3. Minister za trgovino in industrijo bo izdal podrobna navodila za izvrševanje te uredbe.

Čl. 4. Uredba stopi v veljavo tretji dan po objavi v »Službenih novinah«.

V skrbi za varstvo otrok

Na praznik, 23. junija so se zbrali zastopniki uradov, ljudske šole in krajevnih organizacij v Sv. Marjeti nižje Ptuj, da se posvetijo o možnostih zaščite svojih otrok.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik občine Muhič Ivan. V obsežnem referatu je razložil potrebo zaščite kmečkih otrok v mirnem, posebno pa še v mobilnem odn. vojnim stanju. Res, naša kmečka mladina je preveč izkoriščana za predolgotrajno in prenaporno delo. Če v najnežnejši mladosti mora opravljati najtežja opravila. Posebno so pa zlostavljani otroci, ki morajo že v svoji šolski dobi radi pomanjkanja pod domačo streho iti v hlapčevsko in pastirsko službo, čisto daleč od doma v tujo vas in med popolnoma tuje ljudi. Premalo počitka, premalo dobre hrane, slaba obleka in obuvanje, nezdravo stanovanje in prenočišče so močne ovire normalnemu telesnemu razvoju otrok, zato propadajo in hirajo telesno in seveda tudi duševno pod pretežnimi življenjskimi pogoji. Vsa materialna razrvanost, ki se je v težki današnji dobi zajedla v naše kmečke hiše in kočice, se odraža na doraščajoči mladini, ki nadomestuje odsotne moške pri težkem poljskem

in sploh gospodarskem delu. Tej kmečki mladini je treba pomagati. Kako, to je naloga, ki jo naj prouči odbor krajevnih zaščite otrok v času vojnega stanja.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik banovinski zdravnik dr. Martinc Ivan, podpredsednik: župnik Sketa Ivan, učiteljica Sok Stefanija in šolski upravitelj Geč Ivan. Tajnik: učitelj Segula Pavle, pomočnica učiteljica Ravter Ottilija. Blagajnik: učitelj Stanič Stanislav, pomočnica učiteljica Stanič Leopoldina. Odborniki: zastopnik občine Vesenjak Franc iz Moškanje, Hrovat Jožef iz Muretin, Ranil Franc iz Placarovc, Prelog Franc iz Zagajic, Bezjak Ivan iz Zamušan. Preglednika računov: učitelj Debenak Andrej in učiteljica Leban Ljudmila.

Delo, ki si ga je nadel novi odbor je hvalevredno in ogromno. Njega realizacija pa je odvisna končno le od finančnih virov. Brez denarja je kakršno koli uspešno delo in realizacija še tako lepih načrtov nemogoče, tega se ves odbor resno zaveda, zato so bile slučajnosti dnevnega reda posvečene temu vprašanju.

Pismo iz Sv. Trojice v Slov. goricah

Kot vsako leto, so bili tudi letos pri nas nabori. Z veseljem ugotavljamo, da so se naši fantje tokrat dobro postavljali. Opažali smo, da je med njimi bilo nekako tekmovanje, kdo bo boljši, kdo bo »sposobnejši«. Tudi tokrat ni bilo nezmernega popivanja niti razgrajanja, kakor se je to včasih dogajalo. Videti je, da je končno le prišel čas, ko mladina že sama uvideva, da je poklicana za izpolnjevanje lepših dolžnosti, med drugim posebno: služiti kralju, narodu in domovini, ne pa da je na svetu zgolj za to, da pač nekako živi in živetarji, ne da bi zapustila svojim potomcem vsaj zgled, kako je treba živeti in koristiti splošnosti. Tudi naborne komisije, odnosno oblasti niso imele posebnih nevšečnosti z naborniki. — Mladina, ki si postala z dnevnim uspešnega novačenja član mogočne naše armade, bodi ponosna, čvrsta in neomahljiva opora naši trobojki, naši dobri skupni stvari! Še dolgo po novačenju krasni tvoj klobuk trak v državnih in narodnih barvah. Lahko trdimo, da mladina hodi po zdravi poti. Take shrove potrebuje naša mati — Jugoslavija.

Ko drugod, smo tudi pri Sv. Trojici slovesno proslavili Vidovo. Že zarana so tržani razobešali zastave. Predvsem vsa naša kmečka mladina je bila praznično oblečena in je deloma z roditelji prisostvovala službi božji ter lepi proslavi v šoli. Naša mladina ve, kaj pomeni za

nas »Vidovo«. Po trgu je korakala skupina otrok, ki je radovedno in z zadovoljstvom ugotovila število trobojnic, ker jih je mnogo plapolalo raz hiš domačega kraja. Z vsemi tržani pa vendar ni bila zadovoljna. Pogrešala je namreč praznično znamenje na zgradbi trške občine, ki zastave gotovo samo pomotoma ni izvesila. Zlasti naša dobra mladina tudi take nedostatke opaža in jih ustrezno ocenja. — a—že

Celje

CIRIL-METODOV KRES NA STAREM GRADU

Kakor vsako leto, priredita tudi letos obe Ciril-Metodovi podružnici v Celju ob priliki praznika slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda kres na Starem gradu. Kres se bo žgal jutri ob 20.30, v primeru slabega vremena pa v petek ob 20.30. Obenem bo med kresovanjem pred celjskim kolodvorom promenačni koncert vojaške godbe celjskega 39. pešpolka. Celjski Slovenci! Udeležimo se tradicionalnega Ciril-Metodovega kresovanja v obilnem številu!

c Nov rudnik. V Crešnjicah pri Frankolovem je prostosedelec Martin Korošec zadeli letos na tri plasti črne premoga. V rudniku je zaposlenih že več delavcev in so izkopali že več vagonov premoga. Za rudnik so se zanimale že nekatere zagrebške družbe, ki so ponujale Korošcu večje

zneske za odkupnino, na kar pa Korošec ni pristal. Če se bo rudnik razširil, bodo Crešnjicani s tem mnogo pridobili. — Nujno potrebno bi bilo, da bi se na cesti Crešnjice—Bukovje čimprej pričela gradbeno dela. Kredit 100.000 din je za ta dela že na razpolago.

c Odlikovanje. Poveljnik celjske orožniške čete major g. Stjepan Vindakijević je bil za izredne uspehe na kriminalnem in političnem polju odlikovan z redom Bele orla V. stopnje.

c Šoferski izpiti za kandidate iz mesta Celja in laškega okraja bodo v četrtek, 11. t.m., ob 8. zjutraj pri predstojništvu mestne policije, kjer naj kandidati čimprej vložijo prošnje.

c Pregled legitimacij. Sokolsko društvo Celje-matica bo drevi še uradovalo v društveni pisarni od 18. do 22. v svrhu pregleda družbenih legitimacij. Članstvo naj stori svojo dolžnost.

c Dopisništvo Delavske zbornice v Celju se je preimenovalo v ekspozituro Delavske zbornice, ki jo vodi bivši krojaški mojster g. Josip Arnsšek.

c Razne nesreče. Na 38 letnega rudarja Ludvika Slugo od Sv. Krištofa pri Laškem, se je pri delu usula plast premoga in mu zlomila desno nogo. — 34 letni kurjač Franc Koprivc iz Podgorice pri St. Lenartu nad Laškimi je padel s koleza in se močno poškodoval po glavi. — 60 letna žena posestnika Julijana Spegelj iz Sp. Dolice pri Vitanju, je doma padla in si zlomila levo roko v zapestju. — 28 letni žagar Ivan Korošec iz Loke pri Vojniku je na Frankolovem padel z motornega koleza, se poškodoval po glavi in si zlomil desno roko. — 9 letnega sina zidarja Ivana Dobrotaška iz Slatine pri Smartnem v Rožni dolini, je pri igri tovariš vrgel na tla. Pri padcu si je zlomil levo ključnico. — Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

c Podaljšanje Samostanske ulice. Kakor znano, namerava SUZOR zgraditi v Vodnikovih ulici večji prizidek. Ob tej priliki bodo podaljšali Samostansko ulico ob bodočem prizidku do Vodnikove ulice. Podaljšek ulice bo širok 10 metrov in ga bodo lahko zgradili v obliki pasaže. Tako bosta dobili Prešernova in Vodnikova ulica nujno potrebno direktno zvezo po Samostanski ulici.

c Sobni požar. Te dni je nastal v hiši

Ptuj

Kaj je z oddelkom za duševno
zaostale šolske otroke v Ptuj

Tudi po razredih petih ptujskih ljudskih šol je mnogo otrok, ki radi duševne nerazvitosti ponavljajo isti oddelek po več let. Telesno se razvijajo, a duševno zaostali se pod kompleksni manjvednosti začno razvijati v asocialno, t. j. družbi in skupnosti sovražno smer. S svojo navzočnostjo v oddelkih ljudske šole ovirajo normalno razvite otroke pri njihovem šolskem delu ter jih kot kolovodje navajajo na razna nepravilna »junaštva«.

Pozneje pa takšni asocialni in duševno nerazviti ljudje povzročajo kot »kriminalni tipi« mnogo težav javni oblasti in sodišču. Vsi jih obsojajo, preganjajo in grdiijo, a po krivici. Ti revčki niso sami krivi, da duševno niso normalno razviti in da jim družba ni dala primerne in njim odgovarjajoče vzgoje, ki bi v njih vzbudila smisel za skupnost, za družbo ter jim dala možnosti za uspešno uveljavljanje v lastnem poklicu, tako da bi tudi oni zavestno čutili, da so pozitivni in koristni člani človeške skupnosti.

Vse to je uvidelo ptujsko učitelstvo ter preko šolskih upraviteljev vseh petih ljudskih šol predlagalo kr. banski upravi ter odseku za pomožne šole v ministrstvu prosvete, da se tudi v Ptuj takoj ustanovi posebni pomožni oddelek za duševno nerazvite otroke.

Ministrstvo prosvete je že pred dvema letoma odobrilo ustanovitev takšnega oddelka, vendar do realizacije ni prišlo, ker

posestnika Franca Krbavca na Sp. Hudičji v stanovanju najemnika Zlendra požar. Stanovanje je bilo zaprto, ker sta zakonca Zlender odšla od doma. Zgorela so vrata, preproge in nekaj obleke. K sreči so ogenj pravočasno opazili. Prihiti so takoj gabski gasilci, ki so s pomočjo drugih omejili ogenj, da se ni razširil na vse poslopje. Kako je ogenj nastal, ni znano.

c Na dve leti robije je bil včeraj pri okrožnem sodišču v Celju obsojen 31 letni krojaški pomočnik Viljem Dular iz Vavle vasi v novomeškem okraju. V Vojniku si je od raznih oseb izposodil večje vsote denarja, češ da ga bo vrnil, ko dobi od nekod 65.000 dinarjev, kar pa ni odgovarjalo resnici. Denarja ni imel nikjer dobiti, vsled česar izposojenih vsot tudi ni mogel vrniti.

c Občinsko hišo na Bregu je kupil od mestne občine dosedanj hišni posestnik na Hribu sv. Jožefa g. Zagoričnik za 175 tisoč din. Te dni se iz hiše selijo stranke, ker bodo hišo popolnoma preuredili.

c Strelska družina ima redne strelske vaje ob četrkih zvečer v Celjskem domu ob nedeljah popoldne na strelišču v Pečovniku.

SVINJSKA KUGA V LENDAVSKEM OKRAJU

Zadnje čase se v lendavskem okraju naglo širi neka svinjska bolezen. V enem samem dnevu je konjač iz neke vasi odpeljal šest poginjenih svinj, ki so tehtale vsaka okrog 100 kg. Čudno je, da je ta bolezen razširjena in nevarna le za močnejše in pitane svinje.

o Velika Polana. Minulo nedeljo je po dolgem času spet oživel naš gledališki oder. Uprizorili so spevoigro »Zeni se bomoc. Igra je za prekmurske ljudi zelo pomembna, posebno pa za mladino. Vloge so bile prav dobro razdeljene.

o Ivanovo kresovanje v Veliki Polani. Letošnje Ivanovo kresovanje v Polani ni bilo tako živahno kakor druga leta. Pihal je namreč močan veter in zaradi tega ljudje niso mogli zažgati povsod kresov. Zažgali so jih le na zavarovanih krajih, kjer se ni bilo bati, da bi prišlo do požara. Kljub temu po »kresovi« goreli na večih krajih ob prepevanju narodnih pesmi.

o Ciril-Metodovo kresovanje v Gor. Radgoni bo to leto v četrtek, 4. t.m., ob pol 21. na gričku za črešnjevo opekarno.

o Cenjene naročnike iz Gornje Radgone opozarjamo, da bodo do nadaljnjega prejeli naš list po pošti in ne več po raznašalcu.

o Iz carinske službe. Napredovali so carinski uradniki Franjo Novik v Gornji Radgoni, Franjo Brumen v Dravogradu-Meži in Anton Simonič na Raketu.

o Novi rudarski inženirji. Na ljubljanski univerzi so diplomirali za rudarske inženirje Aljancič Peter iz Kovorja, Pavlov Boris iz Tvera (Rusija), Sapač Franc iz Skakavcev in Seše Ante iz Knina.

o Izvoz živih svinj v Nemčijo. Za izvoz živih prašičev v Nemčijo se bodo izdajala potrdila samo na 45 komadov, teža natozorjenih prašičev pa ne sme biti manjša od 160 kg.

o Nov vodovod pri Sv. Janžu pri Slo-Slovenjgradu so v nedeljo slovesno blagoslovili in izročili svojemu namenu. Celotna vodovodna naprava je veljala 112 tisoč dinarjev.

se na konkurzni razpis ministrstva prosvete ni javil nobeden ljudskošolski učitelj.

Dejstvo je, da ima Maribor že 14 let samostojno pomožno šolo z 9 oddelki in da imajo mnoge podeželske ljudske šole priključen posebni pomožni oddelek, le Ptuj kot okrajno mesto s 5 ljudskimi šolami in številnimi duševno zaostalimi otroci nima ne tozadevne šole in niti enega pomožnega oddelka.

V interesu naših zaostalih otrok, ki imajo pravico do sebi primerne specialne vzgoje in še bolj v interesu vseh normalno razvitih otrok, ki jih duševno zaostali le preveč zavirajo in motijo, kakor tudi v interesu staršev enih in drugih otrok ter učitelstva je, da dobijo z novim šolskim letom tudi naše mesto primerne učitelja, ki bo v posebnem oddelku vzgajal zaostale deco našega mesta in okolice v koristno in socialno čutečo članstvo človeške skupnosti.

p Nepredvidnost z orožjem. Na Bregu je nekdo nepredvidno ravnal s staro zarjavelo pištolo, ki se je znenada sprožila. Strel je zadel v hrbet Blagovič Anico. K sreči ni smrtna poškodba.

p preminul je 61 letni orožniški upokojenec Jožef Vernik.

p Ptuj brez župana. Interregnum na mestni občini že gre v tedne in izgleda, da še vedno ni najti moža, ki bi hotel prevzeti županstvo. Vršilec dolžnosti župana je podžupan g. Cvikel Ivan.

Maribor

Gradnja Hutterjevega stanovanjskega bloka

V najlepšem delu Maribora bodo zrasle lepe večnadstropne hiše, kjer bo 141 stanovanj

Kakor smo že poročali, se bodo pričela te dni prva dela za zgraditev Hutterjevega stanovanjskega bloka, ki bo zajel hkratu štiri ulice: Prešernovo, Maistrovo, Ciril-Metodovo in Razlagovo. Gradbeni stroški so preračunani na 25 milijonov dinarjev in zaposlena bodo pri gradnji tri gradbeni podjetja.

Pričetek teh del pomeni največji gradbeni dogodek v povojnem Mariboru, in menda sploh v vsej zgodovini našega mesta, saj bo dal ta blok, ko bo dovršen, svojemu okolišu popolnoma novo, veličnostno lice. Spremenila se bo docela južnovzhodna okolica Mestnega parka, severnovzhodna stran Jugoslovanskega trga ter vseh štirih omenjenih ulic. Palača okrajnih glavarstev bo dobila nov podarek, in zazidana bo z lepimi, modernimi stavbami tudi severna stran podaljška

Jugoslovanskega trga, kjer naj bi se po dosedanjih načrtih zgradilo novo gledališče. Ako bo tudi Posojilnica v Narodnem domu, kakor slovenski Maribor upa, v kratkem podrla ostanke nekdanje pivovarne Union in zgradila tam primeren novo palačo z eno fasado na Aleksandrovi cesti in drugo na podaljšku Jugoslovanskega trga, bo tako prostor za novo gledališče kmalu ustvarjen in dana mu bo tudi reprezentativna okolica. Seveda bi moral potem tudi Sokol primeren zazidati svoj kompleks.

S Hutterjevim blokom bo dobilo naše mesto tudi množico modernih stanovanj, kar bo doprineslo nedvomno svoj del do tudi številčnega napredka Maribora. Stanovanja bodo po izdelanih načrtih ustrezala vsem zadnjim zahtevam stanovanjske tehnike in bodo opremljena vsa tudi

z osrednjo kurjavo. Tretjič pa bo našlo pri teh delih zaposlitev poleg gradbenih podjetij in več sto delavcev tudi mnogo obrtnikov. Ta zsalužek bo v sedanjem času, ko je gradbena podjetnost v mestni sredini kljub toliko obetajočim napovedim popolnoma zaspala, pravi blagoslov. Zato je pričetek gradnje tega bloka za Maribor resnično pomemben dogodek.

Naj bi podjetju Hutter sledili tudi vsi tisti, ki nam že tako dolgo obetajo gradnjo svojih novih večjih stavb sredi mesta. Pred vsem velja to za Vzajemno zavarovalnico, katere stavbišče na Glavnem trgu nujno kliče po zazidavi, saj kazi že dolgo ves centrum mesta! Prav tako naj bi se lotil tudi Pokojninski zavod z gradnjo svojega bloka med Kopalniško in Frančiškansko ulico poleg Narodnega doma.

Naša deca na gorsko letovanje

V ponedeljek se je odpeljala prva skupina otrok na gorsko letovanje na Počitniški dom kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju. Prijavilo se jih je toliko, da je zasedena vsaka postelja, torej skupno 170. Mnogo prijavitelcev so morali odložiti na drugo skupino, ki bo letovala od 2. do 31. avgusta. Ni čudno, da je za Počitniški dom kraljice Marije vsako leto več prijav, saj vedo otroci, ki so že letovali v tem prelepem domu, kakor tudi njihovi starši, kako dobro in vsestransko so preskrbljeni njihovi malčki.

Po dolgoletnem požrtvovalnem delu in prizadevanju funkcionarjev društva je Počitniški dom najbolje urejen, da ustreza vsem higijskim in ekonomskim predpisom in se še vedno izpopolnjuje. Gorskega zraka in okrepčila potrebni otroci se v tem domu počutijo res dobro

in udobno. Dom nudi otrokom tečno, dobro in obilno domačo hrano z domačimi mlekom, mastjo in povrtnino za razne prikuhe. Za razvedrilo imajo več igrišč, sprehode po gorskih gozdovih, sončne in vodne kopeli, plavanje itd. V umivalnicah je stalno mrzla in topla voda, mrzle in tople prhe. Razen tega je poleg skrbnih nadziralcev stalno na razpolago zdravnik z bolniško sestro ter za vsak slučaj vsem predpisom odgovarjajoči prijazni bolniški paviljon. Po letovanju se vrača poprej slabotna deca vsa okrepčana in kar težko se loči od prelepega gorskega okrevališča.

Prijave za drugo skupino sprejema Društvo za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru, Strossmajerjeva ulica 30.

Danes so odšli visokošolci na Kobansko

Danes dopoldne se je pripeljala v Maribor večja skupina ljubljanskih visokošolcev, ki bodo taborili na Remšniku na Kobanskem. Na kolodvoru jih je sprejel akademski slikar g. Franjo Golob, ki jih je nato spremljal do Fale. Tam je prevzel vodstvo akademski slikar g. Lojze Sušmelj, ki jih bo popeljal na Kobansko. Vodja akademskega delovanja tabo- ra na Remšniku je akademik jurist gosp.

Emil Namarr. Poudariti je treba, da ima za ta tabor visokošolcev mnogo zaslug g. Pinfarjeva iz Maribora, ki je dala za tabor iniciativo in priskrbela potom Jadran-Nanosa tudi potrebna sredstva. Ljubljanski visokošolci bodo ostali na Remšniku en mesec in se bodo seznanili s Kobanskim in življenjem na njem.

ŠUŠTERŠIČEVI HARMONIKARJI BODO IGRALI V PARKU

V nedeljo ob 11. dopoldne bodo nastopili v mestnem parku mali harmonikarji pod vodstvom g. Vilka Šusteršiča. Ker je čisti dobiček namenjen za letovanje siročin, bo naša javnost gotovo polnoštevilno obiskala ta dobrodelni koncert, zlasti še, ker so harmonikarji tako priljubljeni.

slabe oči? ...

k diplom. optiku petelnu

m Kolo je bilo ukradeno v Studencih na Radvanjski cesti Julijani Sauperi iz Pekar pri Mariboru. Kolo ima evid. štev. 10233.

m Karambol. V Studencih na Obrežni cesti je 17 letni Milos Erdl povozil s kolesom Rat Katarino iz Studencev ter jo po vsem telesu poškodoval.

m Pravda bo nastala zaradi mačke. Posedelnica V. iz Pekar pri Mariboru je prijavila žandarmeriji, da so ji sosede ubili mačko ter zahteva, da se mora uvesti kazensko postopanje.

m Premožen je iz Jagodine v Maribor katastrski geometer Branko Tobias.

m Napredoval je pri mariborski glavni carinarnici Božidar Knežević.

m Kolektivna naročila bombaža iz tujine. Te dni je pričelo ravnanje za zunanjo trgovino akcijo za kolektivna naročila bombaža iz tujine. V ta namen je ravnanje stopilo v sliki z vsemi našimi tekstilnimi tovarnami in se rešitev tega vprašanja pričakuje v najkrajšem času.

m Ciril-Metodov tren pri Sokolskem planinskem domu. V četrtek, 4. l. m., bomo zažgali Sokoli pri našem planinskem domu Ciril-Metodov kres. Vabimo brate in sestre, da se kresovanja udeležijo. Odbod z vlakom ob pol 14, odnosno ob pol 15, slo postaje Ruše, od tod peš do doma.

Industrijski avtomobili dobe več bencina

Te dni je bila v upravi državnih monopolov konferenca zastopnikov gospodarskih zbornic iz cele države. Na tej konferenci so zahtevali povečanje količine bencina za tovorne avtomobile, zlasti pa za industrijske. Sklenjeno je bilo, da bodo dobivali industrijski avtomobili odslej več bencina. Za dobave, ki presega 240 litrov tedensko, bodo odslej odločale industrijske zbornice.

* „Staribor“ ima svoj mesečni sestanek v četrtek dne 4. julija ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma.

* Tombola Sokola I in veselica s plesom brez vstopnine se vrši v nedeljo. Karte samo 2 din. Glavni tombolski dobitki 12 tisoč din v gotovini.

Kino

* Grajski kino. Danes ponovitev najboljših veseloigre „Marika“. Franciska Gaal, Paul Hörbiger, Teo Linggen, Hans Moser. — Znižane letne cene!

* Kino Union. Od danes pa do petka „Pesem robijašev“, velika socialna drama z Dick Foran-om v glavni vlogi.

* Esplanade-kino. Danes zadnjič „Pesem vetru“. — Četrtek „Vaški demon“ z Jirino Stepničkovo. — Znižane letne cene.

Radio

Sreda, 3. julija

Ljubljana: 18.30 mladinska ura; 18.50 Škrjančkov kvartet; 19.00 poročila; 20.10 o pravih vpkolicancev v vojaško službo (govori sodnik dr. Tomc); 20.30 pevski zbor drž. policijske straže; 21.15 godalni kvartet s kitaro; 22.00 poročila; 22.15 operetni napravi (plošče); 20.10 Bizetova opera »Carmen«; 22.40 poročila. Sofia: 18. plesna glasba; 20. skrajšana opera »Janko in Marjetica«; 20.30 skrajšana opera »Mignon«. Praga: 21.30 zabavni in pestrí spored. Firence: 20.30 vokalnosi-fonični koncert (dirigent La Rosa Parodi); 22.10 lahka glasba. Budimpešta: 19.25 ciganski orkester; 22.10 koncert velikega orkestra; 23.20 ciganska glasba. Berolinster: 17. zabavni koncert sodobne glasbe; 18.30 švicarske narodne pesmi; 19.25 nordijska glasba; 20. zabavni koncert orkestra; 22.10 pesmi in arije.

Turnir za prvenstvo ŠK „Vidmarja“

S sinočnjim 7. kolom je bila zaključena prva polovica prvenstvenega turnirja. Zaradi nekaterih še neodigranih partij položaj na tabeli še ni povsem razčiščen, mogoče pa je reči, da se nihče izmed favoritov nima posebnega naskoka, ki bi kazal na končni izid. Zato je pričakovati silno ogorčeno borbo za prvo mesto. Nekaj prednosti je imel v zadnjih kolih Kuster. Toda sinočnja partija proti Reinsbergerju je še ta mali naskok razpršila. Odločilna borba med favoriti pa se bo odigrala šele v naslednjih kolih.

Prva sta sinoči zaključila svoj damski gambit Skralovnik in Sonan. Skralovnik je kot beli dosegel zadovoljivo pozicijo, s katero bi utegnil dolgo kljubovati, toda sredi igre je prežrl celo figuro in koj nato predal. — Precej burna in glasna je bila partija Hvalič proti Kotišu. Slednji je zaigral proti Hvaliču napad na nož, da so figure kar plesale po šahovnici. Proti dami in stolpu je seveda goli Hvaličev kralj moral podleči. — Podoba je, da je Reinsberger vzel na „piko“ zlasti favorite. Proti Gerželju mu še ni uspelo, ker se je nekoliko prenagil z nekorrektno kombinacijo. Toda Kustru, ki je tako trdno sedel vrh tabele, je pripravil sinoči „črn dan“. V ortodoksnem daminem gambitu je zelo uspešno zavril Kustrov napad, povoljno likvidiral igro težkih figur ter nato izsilil zelo izgledno končnico s kmetom več. Kuster je sicer materialno razliko izenačil, vendar pa so ostale Reinsbergerju taktične šanse. V navidez enaki končnici je Reinsberger zaigral tehnično dovršeno ter partijo odločil v svojo korist. — Zelo težko po partijo sta vodila Lukeš Fr. in Peče. V Holandski obrambi je sicer prišel Peče

do napada, vendar pa je Lukeš v kritični poziciji žrtoval kvaliteto za dva kmeta. Po dramatičnih zapletljajih je nastala težka končnica, v kateri sta se nasprotnika po brezuspešnih poizkusih slednjic pobolala za remis. — Zanimiv je bil Caro-Kann med Kukovec in Lukešem B. Slednji se je brez rohade dolgo branil proti Kukovecemu napadu, toda pritiska na kraljevo krilo le ni bilo mogoče uspešno vzdržati. Po večji napaki je Lukeš takoj predal. — Senekovič in Marvin sta se zagrizla v francosko partijo. Marvin je podvel precej hud napad na kraljevo krilo, ki pa ni prinesel takojšnjega sadu. Šele dolgotrajno natezanje v končnici je slednjic podrla Senekovičeva obramba. — Najbolj dramatična je bila brez dvoma bitka med Certaličem in Gerželjem, ki je proti s teorijo nabasanemu Certaliču zaigral nekoliko tvegano varianto Caro-Kanna. Certalič je prišel do silovitega napada, proti kateremu ni bilo nobenega leka. Kibici so vsak čas pričakovali Gerželjev poraz. Toda Certalič v občutju slave in nadmoči ni vzdrljal psihološke preizkušnje. Zdrsnila mu je roka za krivo potezo. In v tej razburilni igri so se kot blisk obrnile karte. Certalič se je bilpoma znašel v izgubljeni končnici. V silovitih časovni stiski pa Gerželj ni končnice zaigral kot bi bilo treba, ampak je s par medlimi potezami dal Certaliču priliko, da se je rešil v remis. — Prihodnje kolo v četrtek.

Stanje po 7. kolu: Kuster 6, Gerželj in Kukovec 5(1), Certalič 4(1), Lukeš Fr. in Sonan 4, Reinsberger 3½(1), Marvin in Peče 3½, Kotiš in Lukeš B. 2, Skralovnik 1½(2), Senekovič 1(1) in Hvalič 0(1) točk.

Letošnja pomlad je bila hladna in mokra

Z ozirom na toploto je bila pretekla pomlad precej hladnejša, glede padavin pa približno enako mokra kot lanska.

Najvišja toplota letošnje pomladi je dosegla 27,6°C, najnižja pa je bila 4,6°C pod ničlo. Mrzlih dni s toploto pod ničlo je bilo 10, s toploto 25 stopinj in še višjo pa tudi 10. Povprečna pomladanska toplota je znašala 8,6°C, povprečna najvišja 13,7 in povprečna najnižja +3,0°C.

V lanski pomladi je bila najvišja toplota 28,3, povprečna 14,9, najnižja pa 6,0 Celzija pod ničlo.

V 48 padavinskih dneh letošnje pomladi je padlo 304,7 mm dežja. Povprečno je padlo na posamezen padavinski dan 6,3 mm ali okrog 3,4 mm dežja na vsak pomladanski dan. V najbogatejšem padavinskem dnevu je dosegla višina pa-

davin 37 mm, 11 dni pa je tako malo deževalo, da je dnevna višina padavin bila nižja od 0,1 mm.

Obenem se omenjamo, da je en dan v pretekli pomladi tudi snežilo in je sneg še skoraj tri dni ležal.

Lanska pomlad je sicer imela skoraj isto višino padavin, samo da je bilo padavinskih dni inanj, tako da je prišlo na posamezen padavinski dan več dežja kot letos.

Zračni tlak se je v pretekli pomladi gibal izmed 747,6 in 721,4 mm, povprečni tlak pa je znašal 735,0 mm.

Najvlažnejši dnevi v pretekli pomladi so bili začetkom maja, ko je relativna vlažnost znašala 100%, na najmanj vlažen dan pa je vlažnost dosegla samo 34% in je povprečna vlažnost znašala

77,4%.

Z ozirom na oblačnost je bila letošnja pomlad pretežno oblačna, ker je povprečna pomladanska oblačnost znašala 6,7 desetina z oblaki zastrtega neba. Zelo oblačnih dni je bilo 15, jasna pa sta bila samo dva dneva. Od pomladanskih mesecev je bil najbolj oblačen in deževen maj, najmanj pa april, ki je bil zelo suh.

Lanska pomlad je bila glede oblačnosti precej lepša, ker je imela več jasnih in manj zelo oblačnih dni.

Glede vetrovnosti omenjamo, da je bilo v minuli pomladi 7 brezvetrnih dni. Od vetrov je prevladoval jug in najmočnejši vetrovi so pihali v mesecu maju.

Končno še omenjamo, da smo v pretekli pomladi imeli 5 jutrov slano in 10 krat grmenje.

Zanimivosti

Življenjski profil angleškega vojnega ministra

Anthony Eden je bil med svetovno vojno najmlajši angleški kapetan na fronti

Anthony Eden spada med najzanimivejše pojave angleškega javnega življenja. Njegov praded je bil sloviti državnik Grey, angleški premijer v tridesetih letih minulega stoletja. Njegov oče, Viljem Eden je bil eden izmed sedmoric baronov, živahen mož neukrotljivega značaja, mati pa znana lepota Viktorijine dobe. Po njej je Anthony tudi dobil svojo lepo, elegantno postavo.

Kot sin plemiške rodbine je obiskoval šolo v Etomu, ob izbruhu svetovne vojne je napravil maturo. Medtem ko so v drugih državah, kjer je bila splošna vojaška dolžnost, bogate družine dosegale, da so njih sinovi ostali izven bojišč, je Edenova družina storila vse, da je bil Anthony sprejet v vojsko. Tako je namesto na univerzo šel v strelske järke. Toda tudi pek Flandrije ni mogel ubiti v njem estetske nagnjenosti. V 22. letu je postal že kapetan z več odlikovanji, pisal je latinske stihe in čital francoske pesnike.

Če bi ostal v vojski, bi gotovo dosegel visok položaj. Eden njegovih bratov je padel v Franciji, drugi pri Skageraku. Mlademu častniku je po vojni bolj prijala politika, lotil se je studijev vzhodnih jezikov in diplomacije. Poročil se je s hčerko bogatega lastnika Westminsterse ban

ke in nastopil potovanje po Evropi in Bližnjem vzhodu.

Edenova politična kariera se je začela 1924. Tedaj je že bil poslanec in privatni tajnik državnega sekretarja v zunanjem ministrstvu, Lampsona. Na imperialni konferenci 1925 se je spoznal z vsemi problemi angleškega imperija, leto kasneje se je kot privatni tajnik Austena Chamberlaina še bolj približal svojemu

cilju. Najmlajši kapetan in poslanec je postal član intimnega kroga, ki je vodil posle Foreign Officea. V Macdonaldovi vladi je že bil drž. podtajnik za zunanje zadeve in je kot tak večkrat potoval v Ženevo. Kmalu je postal minister, čuvar državnih pečatov. Najmlajšemu ministru so zaupali najvažnejše posle!

Krono svoje kariere je dosegel, ko je bilo nalašč zanj ustanovljeno ministrstvo, ki ga Anglija ni imela ne prej ne poslej. Junija 1935 je Eden vstopil v Macdonaldovo vlado kot minister za Zvezo narodov. Poleg Samuela Hoareja je bil drugi angleški zunanji minister. — Prijateljem se je zdela kariera sicer nadarjenega Edena preveč nagla. Prej ni imela Anglija nikoli zunanje ministre izpod 60 let starosti.

V privatnem življenju je sedanjí angleški vojni minister strasten zbiralec francoskih bakrorezov. Zanima se za vse izdaje francoske in angleške književnosti. Ko je zapustil zunanje ministrstvo, je angleški tisk naglašal, da se njegova kariera s tem ne končava. In ni se motil, zdaj je segel še višje, zaupana mu je obramba domovine in vsega angleškega imperija...

— Vesje, mož ni bolan. Kupil si je jahto in zdaj bi rad imel malo mornarske krvi v sebi...

Nesreča v kinu

Nenavadna nesreča se je pripetila v nekem firenškem kino gledališču. Starejši zakonski par je imel sina v kinu v službi. Vedela sta, da je na terasi kina odprtina, skozi katero lahko dospeta do tesnega prostora med stropom in kupolo. Vsa zaverovana v predstavo starša nista opazila, da se kupola zapira. Njune glave so prišle nenadoma med stene kupole in galerije. Grozen krik je planil v dvorano, na ljudi spodaj se je vtila kri. Nastala je panika. Osebe je napravilo luč in opazilo, kaj se godi zgoraj. Naglo so spet odprli kupolo ter spravili ženo z groznimi ranami na glavi v bolnišnico, dočim je mož odnesel le lažje poškodbe.

Pregledna skica obal Črnega morja z izlivom Dnjestra, Donave in Dardanelске morske ožine ob Bosporu. Skok od Dnjestra k donavski delti jasno priča, da se je Rusija močno približala bolgarski meji, z njo pa staremu cilju, kontroli nad Dardanelami. Zadnja poročila vedo celo povedati, da se bo skoro načelo vprašanje Dardanel, zato je Moskva pospešila zasedbo Besarabije. — Balkanski politični krogi pravijo, da je vprav Anglija, ki je Rusijo vedno rinila od Dardanel, zadovoljna s sedanjo rusko taktiko na jugovzhodu Evrope in da je vprašanje Dardanel tudi bistveni predmet posvetovanj, ki jih ima z Molotovom novi angleški

veleposlanik v Moskvi, Cripps. (Glej tudi članek na 3 strani.)

Admiral Byrd o svojih odkritjih

Po radiu je predaval raziskovalec Južnega tečaja, admiral Byrd v svoji drugi odpravi v ledene pokrajine in med drugim dejal, da se ima za svoje uspehe zahvaliti vsemu moštvu, najmodernejši opremljeni, predvsem pa letalom na saneh. Bil je tri mesece na Antarktiki in pri-

speval znanosti nove podatke o zemlji, ki skriva v sebi mnoga rudna bogastva. Amerika bo lahko že v bližnji bodočnosti imela priliko, da na novo odkritih predelih Južnega tečaja zgradi celo vrsto letališč, ki bodo služili kot varna oporišča za zračni promet med Azijo in Avstralijo.

Kako se je razvil Clermond-Ferrand

Clermond-Ferrand spada med najlepša in najstarejša francoska mesta in leži 420 km južno od Pariza. Je središče departementa Puy de Dome in ima 100.000 duš. Ima vseučilišče, Akademijo znanosti, bogate starinske zbirke in knjižnice, muzej, botanični vrt, gledališče. Glasoviška katedrala v gotskem stilu iz l. 1248. ima dva po 80 metrov visoka stolpa. Kemična industrija je tu zelo močna. Znano je bližnje kopališče Saint Allyrs. Tu se je leta 1623 rodil Pascal, veliki francoski filozof. Leta 1095 je papež Urban II. v Cler-

mondu proglasil prvi križarsko vojno. Za vlade Ludovika XIII. je bilo mesto spojeno z dva km severneje ležečim Montfermandom, tako je dobilo sedanje skupno ime.

Kapital 1.200.000 kron predstavlja 300 delniških družb Slovaške.

Petnajst političnih bogatašev je prosilo slovaško vlado, naj jim ne konfiscira premoženja. Vlada je vse prošnje zavrnila in zasegla imetje, ki so si ga politiki na nezakonit način pridobili.

Briljantne zobe so ji ukradli iz ust

Zena enega najbogatejših Američanov, Diana Kering je postala povsod znana za radi izredne muhavosti: dala si je napraviti umetne zobe iz briljantov. Seveda je tako obrnila nase pozornost zločincev, večkrat so udili v njeno stanovalje, toda hrabra žena jih je vselej z revolverskimi strelji pregnala.

Neke noči se je neznan lopov vtihotal v njeno spalnico. Z revolverjem v roki jo je zbudil in silil vanjo, naj mu da umetne zobe. Toda, skrila jih je že prej

na varno mesto in ropar ni videl drugega kakor grdo čeljust škrbaste ženske.

Manj sreče je imela bogatašinja, ko se je nedavno vračala z neke zabave. V samotnejši ulici so jo napadli banditi in ji iztrgali briljantni zobe iz ust. Policija je zaman iskala krivce, medtem ko je napadena žena ležala v sanatoriju in si zdravila hudo pretresene živce. Ko se je malo opomogla, je poklicala zobozdravnika. No, to pot ji je vstavil navadne zobe, iz belih kosti...

Italijanski prestolonaslednik Umberto

Umberto Savojski se je rodil 15. septembra 1904. Gimnazijsko maturo je napravil z odliko, na univerzi je poslušal pravo in politične vede, bavil se je tudi z vsemi vojaškimi in sportnimi disciplinami. Leta 1918. je vstopil v vojaško aka-

Američanke uče streljati v posebni ženski organizaciji, ki naj pripravi tudi Evine hčere za obrambo držav v primeru potrebe.

Ose so preprečile rast gozda v gorah Karoline, USA. Prvotno so menili, da so velike goličave posledica pomanjkanja zemlje. Zdaj so pa dognali, da ležejo neke vrste ose za lubje jajčeca, katerih ličinke žro listje in uničujejo drevje.

demijo v Rimu. Ko mu je bilo 17 let, je bil kot prostovoljec uvrščen v vojsko v Tripolisu. Kasneje je obiskoval šolo za pehotne častnike v Modeni, nato je bil uvrščen kot navaden vojak v polk sardinskih grenadirjev, kjer je naglo napredoval. Leta 1925. je z odličnim uspehom končal vojno akademijo in prišel v Turin kot pehotni poročnik. Istega leta je postal senator. Leta 1929. je prevzel poveljstvo polka. Dan pred svojo poroko je polk pripravil za veliko paradu. Zdaj ima tri otroke. V vojaški karieri je od brigadnega generala postal divizijski general, poveljnik armije, 1938 inšpektor celofne pehote. Zdaj je general armadnega zbora in poveljnik severne vojske.

Vzpon železniškega prometa v Rusiji

Promet na ruskih železnicah je bil 1937 štirikrat večji od onega l. 1913. Osem let so popravljali ruske železnice, da so dosegli predvojno kapaciteto. Potlej je začel promet naglo naraščati, pojavile so se nove, moderne lokomotive, ki so jih z vagoni vred zgradili doma.

V drugi petletki je Rusija zgradila 170 tisoč vagonov, dvajset tisoč več nego USA v istem času. Sovjeti so v svojih tovarnah zgradili petkrat več lokomotiv kakor USA. Kljub vsemu pa Rusija nima namena zgraditi tako goste železniško

omrežje kakor USA. Iz gotovih dazlogov bodo le povečali prometne zveze na severu, v Uralu, ob Volgi, na Kavkazu in v srednji Sibiriji. V načrtu je železniško omrežje do 180.000 km, zgraditi morajo še 60.000 km. Postavili bodo tračnice novega tipa, ki bodo omogočale pospešeno hitrost lokomotiv. Potniški vlaki pa naj bi dosegli hitrost do 150 km na uro. Do 20% železnic bo elektrificiranih. V gradnji so posebni vagoni, ki bodo lahko sprejeli 50 do 70 ton tovora. Na vsakega Rusar pride zdaj povprečno šest letnih potovanj, v USA pa štiri.

Umetnost in življenje

Plesna umetnost je dosegla pri vseh narodih veliko stopnjo. Goje jo tako v gledališču kakor na amaterskih tleh razne plesne skupine, ki potujejo iz kraja v kraj. Zelo znane so ruske plesne skupine, ki predvajaajo na umetniški višini izvečbane solo in skupinske plesne po največjih gledaliških sveta. Na sliki vidimo nemško soloplesalko berlinske državne opere Ilso Meudtnerjevo, ki si privoščila poseben način treninga. V rani zori spleza vsak dan na bronasti kip v berlinskem parku ter se viseč na "arnih rokah atleta", vežba za nastope.

Ljubljana

Beseda za dobro tovarišijo na cestah

Čez cesto šepa deček s kolesom. Oblika povaljana, ko o krvavo, obrazek briček; tudi kolo e nekaj pohabljen. Kaj se je zgodilo? Hotel je prehiteti senen voz, ko privozita nasproti dva kolesarja, po h še vstric, in karambol je bil tu. Malo, pa bi bilo dečka vrglo še pod kolesa. Pa sta ga tista kolesarja, ki niti nista padla, še klela in zmerjala, čeprav sta samo onadva kriva, ker sta peljala vstric na ožini med senenim vozom in robom ceste. Tako pripoveduje deček svojo nezgodo, a se ne zaveda, da je nekoliko tudi sam kriv. Šinil je ven tik izza senenega voza, ne da bi prej malo pokukal, ali je cesta prosta. Sreča, da ni bilo hujšega.

Košnja je, na cestah so seneni vozovi zdaj pogosti, to povečuje nevarnosti prometa. Kaj rade so ob tem času nezgode. S čemer pa naj ne bo kake besede proti senenim vozovom. Nikakor. So drugače prav simpatična prikazen, ki jih radi gledamo, tudi po mestnih ulicah. Saj nosijo skozi mesto prijetni dihi dežele.

V dobi senenih vozov je treba še posebej pazljivosti in previdnosti v cestnem prometu. Se je na pr. dogodilo te dni na cesti zunaj Ljubljane, da bi bila zaradi senenega voza kmalu hudo trčila dva avtomobila. Razburjenja je bilo dosti, in vozač, ki je privozil od zadaj oziroma prehiteval senik, se je kregal na voznika, zakaj ga ni opozoril, da prihaja nasproti drug avto, ki ga on zadaj ni mogel videti. Vsaj z bičem bi mu bil lahko pomignil. Pa se je odrezal voznik s svojega visokega mesta: »Saj misem doben policaj, da bi znamenja dajal.«

Ta odgovor je značilen in razodeva pomanjkanje najprimitivnejših pojmov cestno-prometne discipline in tudi morale. Kar navsezadnje ni čuda, ko pri nas ni nobene vzgoje ne v enem ne drugem pogledu. Samo kadar se pripeti kaka večja nesreča, takrat je polno kritik, opominov, svaril in groženj pred kaznimi, v ostalem pa Bog z vami, vozači in pešci, polomite si vratove! Po drugih deželah opazamo stalno brigo za vse, kar more služiti čim večji varnosti javnega prometa in preprečevanju nesreč. V besedi, sliki, tisku, radiu se vceplja občinstvu cestna disciplina, po šolah poučuje deca o prometnih predpisih in vedenju na cesti, prirejajo predavanja, policijske reportaže o prometnih dogodkih itd. Tako se vzgaja vse, kar hodi in vozi po cesti.

Pri nas pa... ne vem, če kdaj kak učitelj po končanem pouku opomni šolarčke: »Otroci, zdaj pa lepo počasi ven na cesto, da vas kdo ne povozil!«... ne vem,

če je kdaj že v radiu imel kak prometni strokovnjak primerno poučno in vzgojno predavanje... ne vem, če so kdaj naši avtomobilski, motociklistični, kolesarski klubi navezali medsebojne prijateljske stike v namenu gojenja dobre tovarišije na cestah.

Gre, pravim, tudi za moralno stran. Kakor smo si vedno v vsem navzkriž, tako smo si tudi na cesti. Avtomobilist je sovražen kolesariu, voznik avtomobilistu, kolesar enemu ko drugemu, pasant pa vsem skupaj. To je duh, ki vlada na cesti in ki se tako drastično izraža v tistem odgovoru voznika na senenem vo-

zu, nezdrav duh, ki gotovo ne pospešuje varnosti prometa. Narobe! Tu je torej tudi še treba primerne vzgoje, da se ljudem na cesti, vozačem kakor pešcem, vcepi zavest, da ima vsakdo na cesti ne samo svojo pravico, ampak tudi svojo dolžnost, da mora vsak biti takorekoč prometni stražnik za samega sebe in za druge, da velja tudi za cesto pregovor, da lepa beseda lepo mesto najde, in da je treba medsebojno si pomagati, ne pa drug drugemu nagajati... potlej bo več reda na cestah, manj nevolje in preprirov in gotovo manj prometnih nezgod.

Slovo od meseca rož

Ljubljanci se nemara že dolgo na kake praznike niso toliko veselili, kakor so se na te. Vidov dan, Peter-Pavel, pa še nedelja, v dolgih razdobjih se primeri, da padejo tako lepo skupaj, trije prazniki v poletju, trije prosti dnevi. To je redka prilika, ki jo je treba izkoristiti kar najbolje, kar najlepše in kar najpametneje. In je bilo ves mesec govorjenja in pripravljanja na te imenitne tri praznike, ki naj bi nadomestili pokvarjeno Veliko noč in Binkošti, in je bilo skovanih na tisoče lepih načrtov za na gore in planine, v doline in ravnine, na sinje morje in bogve kam še vse. Vreme. Za božjo voljo, bo pa vendar enkrat lepo. Sv. Peter ga bo za svoj god že napravil, kakor se spodobi. In največji pesimisti so začeli verovati, ko je pred prazniki barometer počasi lezel gor.

Ampak je že tako na tem božjem svetu, da se človek ne sme na nekaj naprej veseliti, ker se veselje gotovo pokvari. In tako se je tudi zdaj zgodilo, da je šlo

veselje po vodi. V pravem pomenu besede. Kar je še zadnji dan, na nedeljo, obetel sončni dopoldan, to je popoldan vzela nevihta z gromozanskimi nalivi, da je bil zaključek praznikov zares totalaren in da ne bi kdo mogel očitati gromovnikom tam gori, da niso sodobni in na višku časa.

Sreča še, da ni bilo toče, vsaj v ljubljanski okolici ne. Samo tam pod Krimom je nekoliko prasketala, a škode ni napravila. V neki hlev je udarila strela in oplazila kobilo, ki pa je ostala živa in zdrava.

Kljub slabemu vremenu pa je bil železniški promet čez praznike prav živahen, vlaki nabit polni, zlasti večerni v nedeljo, ki so s precejšnjimi zamudami priplivali v Ljubljano trume »ponesrečenih« izletnikov, več ali manj mokrih na zunanaj, na znotraj pa seveda tudi. To že mora tako biti zaradi ravnotežja...

In tako je junij, mesec rož, vzel slovo. Škoda ga je!

Trg v znamenju novih dobrot

Upajmo torej na sonce zlato. Včeraj se je vreme v Ljubljani nekoliko zboljšalo, po gosti mrzli jutranji megli se je zjasnilo in po dolgem času smo imeli lep dan. To se je poznalo tudi na trgu, ki je bil zelo živahen. Obilne zaloge vsega sočivja pa so vplivale tudi na cene, da so popuščale. Takole se zdaj gibljejo: novi krompir 2.50 do 3, grah v strokih 4, izluščen 7, stročji fižol 7 do 8, kumare 10, južni paradižniki 15 do 16 din kg. Novo zelje po 3 do 4 din glavica, nova čebula 7 din kg. Kolerabice dajejo po 5 do 6 za dinar.

Domače češnje so po 4 din, marelice po 12 do 14 din, breskve pa po 9 din kg. Borovnice po 2 din, jagode po 4 din l, jurč-

ki pa do 12 din kg. Jajca držijo stalno ceno: 12 za kovača.

Lepo sliko nudi ljubljanski trg v obilici cvetja: vrtnice, nageljni in vse polno drugih žlahtnih rožic, to žari v prelepih barvah in širi sladke vonjave. In je ni gospodinje, ki ne bi s trga ponesla tudi šopek cvetja. Malo poezije v prozi vsakdanjih skrbi.

KONTROLA BLAGOVNIH ZALOG

V zvezi z naredbo o kontroli zalog blaga naznanja ministrstvo za trgovino in industrijo, da bo prvi pregled o mesečnih nakupih in prodajah po čl. 2 te naredbe dne 1. avgusta t. l. in bo obsegal ves blagovni promet od 15. junija do 31. ju-

lija. — Mnenja smo, da ima vsaka kontrola pravi smisel in uspeh le, če pride nena-povedano. Tako naj bi bilo tudi vsaj s tem prvim pregledom zalog, kajti je jasno, da takšna dolgoročna napoved kontrolnega dne nudi dovolj časa in prilike za poskrivanje blaga. Kolikor smo mogli zasledovati enake ukrepe po drugih državah, se je prvi popis zalog povsod izvršil brez predhodne napovedi.

a Za kraljev spomenik v Zvezdi je kamniti podstavek že dozidan in so včeraj predstavniki spomeniškega odbora položili vanj spominsko listino. To spominsko posvetilo, ki je gravirano na svinčeni plošči in shranjeno v posebni skrinjici, se glasi: »V letu Gospodovem 1940. v mesecu juliju smo položili v zavetje kamna to ploščo, ki naj sporoča poznim pokolenjem našega rodu, da je bil tega leta v srečo Slovenije, v beli Ljubljani, postavljen likovni spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju z dobrovoljnimi prispevki vseh slojev slovenskega naroda kot znamenje njegove ljubezni in hvaležnosti in potrdilo njegove volje, da hoče ostati svoboden na svoji zemlji, v kraljevini Jugoslaviji, združen s Hrvati in Srbi. Čuvajmo Jugoslavijo!«

a Kanalizacijska dela na Tyrševi cesti, v dolžini od artilerijske vojašnice pa do mestne meje pri Urbančku (Ježica) so že razpisana od mestnega tehničnega oddelka. Kanal bo dolg 1519 m, stroški so preračunani na 750.000 din. Ker namerava državna uprava Tyrševo cesto tlakovati, je treba poprej izvršiti kanalizacijo, da se bo voda odtekala in bo cestišče vedno suho. Z modernizacijo te ceste, ki je ena glavnih prometnih žil ljubljanskega področja, bo izpolnjena davna želja ljubljancov, zlasti pa vseh voznikov, ki so na tej cesti veliko pretrpeli, dasi je v zadnjih letih bila v veliko boljšem stanju, kot na primer Tržaška cesta v Mariboru. Le-ta nosi menda še zmeraj slavo najslabše državne ceste v Sloveniji.

a Nove stanovanjske hišice za delavce bodo pričeli graditi ob Cesti dveh cesarjev, v tako imenovani Sibiriji. Zadevna dela so že razpisana. Za novo stanovanjsko kolonijo za Bežigradom je to druga etapa v hvalovrednem prizadevanju mestne občine priskrbi revnejšim slojem zdrava stanovanja. Tu bodo zdaj sezidali deset dvo-stanovanjskih hiš. Vsako stanovanje bo imelo prostorno sobo, kuhinjo ter svoje stranišče in drvarnico. Preselili bodo tja ponajveč stanovalce iz sibirskih barak.

Tajno pismo v pogači

Lani je bila s samokresom ustreljena v Trnju v Prekmurju žena Horvata Martina iz Trnja v Prekmurju. Sum je padel na Zalika Ivana iz Trnja, ki je pobegnil preko meje. Nemške oblasti so ga aretirale in ga obdržale v zaporu 6 mesecev, ker ni hotel povedati, zakaj je pobegnil. Po šestih mesecih so ga nemške oblasti izročile našim ter je sedaj v zaporih murskosoboškega okrožnega sodišča. Sem mu je žena poslala pogačo in v njej pismo. Pogačo je komisija razrezala in našla v njej ženino pismo. V pismu sporoča žena Zaliku, da je dobila dve krivi priči, ki bosta na razpravi zanj pričali. Vsa ta stvar je sedaj spet ponovno v rokah sodnije in se je s tem pismom Zalikov položaj še poslabšal.

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

37 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

»Zakaj se le z njim ukvarjaš? Daj ga bičati, pa bo govoril drugače!«

Stopil je nekaj korakov proti meni. Pešči je imel stisnjene. Izza bledih ustnic je kazal porumenele zobe. Spomnil sem se, da se je Hrebik branil — pa sem pomislil: »Naj me le bijejo! Zastonj tega ne bodo odnesli!«

Stal sem v premočeni obleki in se tresel od mraza. Makarov si je verjetno mislil, da se tresem iz strahu pred njim. Ta misel ga je še bolj ohrabril. Ko je ta konfident dvignil name svojo pest, sem se naglo vrgel nanj s celim telesom... Udaril sem ga po nosu in čeljusti. Zdelo se mi je, da sem slišal, kako so mu zahreščale kosti. Makarov je omahnil in padel na tla. Obraz si je zakril z rokami. Poveljnik je zavpil na rdečearmejce:

»Uklenite ga!«

Toda jaz sem skočil na klop, odtod pa na mizo. S stene sem strgal veliko podobno ter jo z vso silo vrgel v svetilko, ki je sredi sobe visela izpod stropa. Po sobi je zažvenketalo steklo, nato se je soba zagrnila v temo. Tipal sem z rokami po steni, da bi našel kaj primernega, s čimer bi se mogel braniti. Otikal sem velik hrastov križ. Strgal sem ga s stene. Ta trenutek so zabliskale električne sve-

tilke. Ostri prameni svetlobe so me za hip oslepili.

»Uklenite ga!« je kričal častnik.

Dvignil sem križ. Rdečearmejci so se obočavljali. Ta hip sem prevrnil mizo ter se za njo zabarikadiraj.

»Vdaj se, sicer ti požnem kroglo v glavo!« je vpil častnik ves iz sebe.

»Udari, zarobljenec!« sem kričal na vse grlo.

»Po njem! Naprej! S kopiti po njem...!«

Vojaki so se vrgli name. Srdito in uporno sem se bojeval...

Znova sem torej sredi meteža. Toda sedaj me slepi kri. Vihar mi ne reže okoli ušes. Zdaj čujem krike rdečearmejcev in tihi jok Lene. Nekaj trenutkov me je varovala miza, dokler je niso odrinili. V tem hipu sem skočil naprej, bijoč s križem na levo in desno. Skoraj da nisem čutil udarcev, ki sem jih dobival s kopiti...

Nenadoma sem izgubljal zavest. Tla so mi izginjala pod nogami. Izgubljač zavest sem še opazil pred seboj tujo nogo. Z vso silo sem se zagrizel vanjo.

»Pasji sin!« je zavreščal poveljnik.

Drugega se ne spominjam. Vse je utonilo v temo.

NA VOLČJI SLEDI

Meja nasiti nas,
meja nas napoji,
meja utolaži nas,
meja nas utrdi!

Iz »Pesmi tihotapcev«

1

Marec gre h kraju. Čutim prihod spomladi. Hrepenenje mi razjeda srce...

Šesti teden že sedim v kleti minske Črezvičajke. Temna je in vlažna. S sten kaplja voda. Skozi malo zamreženo okno pod stropom pada ozek pramen dnevne svetlobe. Skozi to lino vidim škornje vojakov in čekistov, ki stražijo na dvorišču. Okoli mene je polno umazanije. Sprva sem se bal dotakniti se sten, vrat ali desk. Sedaj sem se tega že privadil. Zrak je zadušljiv, nasičen z vlago in izparinami umazanih teles. Perila nihče ne menja — nikdo se ne umiva. Najbolj kvari vzdušje »paraša«, veliko leseno vedro, ki pušča. Iz njega curlja moč in tvori na podu luže, ki jih kaznjenci raznašajo po celici.

Enajst nas je v celici. Jedva se premikamo. Na deskah spi sedem ljudi, štirje kar na tleh. Včasih privedejo nove jetnike, a jih navadno kmalu izpustijo na svobodo ali pa odvedejo drugam.

Poleg mene sta tu še dva tihotapca iz vasi blizu Stolpcev. Brata Jan in Miklavž Spratko. Mlada sta še; prvemu je dvajset, drugemu triindvajset let. Zajeli so ju v skrivališču blizu Kojsdanova. Z njima sedi močan, zastaven kmet Umen-

ski. Sprva so bili vsak zase, kasneje pa so jih dali v skupno celico. Iz tega sklepa, da njihova zadeva ni prehuda.

Tu je še Gašpar Bunia, ogromen in koščen kmet. Zalotili so ga, ko je kuhal žganje. Na sebi ima velikanski kožuh, iz katerega zavdaja smrad. Pri oknu stoji Zaba, vrag. Težko je presoditi njegovo starost. Morda mu je štirideset ali celo petdeset let, morda celo več. Ima ogromno glavo z usti, ki se vlečejo od ušesa do ušesa, oči pa kalne in brezizrazne. V telo je strašno slok, sicer pa je nenavadno zabaven.

Med nami je tudi bandit Ivan Lobov. Lep možakar, okoli petintrideset let. Obraz mu daljša močna črna brada. Na vesti ima več zločinstev. Pravijo, da bi moral biti že zdavnaj ustreljen, a se zanj skrbno potegujejo vplivni sorodniki. Molčeč je, le smehlja se neprestano.

Telegrafski tehnik Felicijan Kapka je bil obtožen sabotaže. Sam pravi, da je žrtev nekega komisarja, ki ga je sovražil in stalno zasledoval, dokler ga slednjič ni ovadil Čeki. Smešen je, majhen, suh, neprestano si mane roke. Posluša pa z odprtimi usti. Kadar koli se odprejo vrata celice, trepeta po vsem telesu.

Med nami je tudi kontrarevolucionar, bivši častnik carske garde. Aleksander Kvalinski. Služil je v nekem sovjetskem uradu, od koder so ga vtaknili v ječo. Možakar je nenavadno molčeč. V obraz je bled in izmučen. Ves čas preleži na deskah ter neprestano bulji v strop. Zanj čutim še največ prijateljstva... Žal mi ga je.

Sport

Žensko lahkoatletsko tekmovanje

V nedeljo je bil na pobudo Slovenskega sportnega kluba Maraton na Stadionu SK Železničarja propagandni atletski miting. Od tu je bilo 21 atletin na startu. Ljubljana je poslala 3 atletinje, Zagreb pa eno, in sicer državno prvakinjo Neferovič. Zbralo se je precej gledalcev, da vidijo, kaj zmorejmo atletinje. Postavljeni so bili tudi nekateri rekordi. Članice SK Železničarja so postavile rekord v skoku v višino (nov mariborski rekord) in tudi v skoku v daljino. Rezultati, ki so za prvi nastop kar zadovoljivi, so sledeči:

Tek 60 m. 1. Erika Brandstätter (Rapid) 8.3. 2. Ančka Seničar (Maraton) 8.4. 3. Gretl (R.) 8.8. 4. Trude Frankl (R.) 9.1.

Tek 100 m. 1. Erika (R.) 13.3. 2. Šentjura Mira (Železničar) 13.4. 3. Muraus Ančka (Z.) 13.8. 4. Inge Burndorfer (R.) 13.9. 5. Ilze F. (R.) 14.0.

Met krogla. 1. Neferovič Vera (Hašk, Z.) 9.79 m. 2. Poldi Lovše (M.) 9.45 m. 3. Čer- nič Staza (Z.) 8.51 m. 4. Ilze Hintz (R.) 8.33 m. 5. Heller (R.) 8.09 m. 6. Strnad Milica (Z.) 7.94 m.

Skok v daljino. 1. Šentjura Mira (Z.) 4.66 m. 2. Muraus Ančka (Z.) 4.63 m. 3. In- ge Burndorfer (R.) 3.97 m. 4. Zofka Kopriv- nik (M.) 3.95 m. 5. Ilze F. (R.) 3.78 m. 6. Vikca Tome (Planina) 3.52 m.

Met diska. 1. Neferovič Vera (Hašk, Z.) 30.45 m. 2. Strnad Milica (Z.) 27.24 m. 3. Poldi Lovše (M.) 26.53 m. 4. Čer- nič Staza (Z.) 26.12 m. 5. Inge Burndorfer (R.) 25.18 m. 6. Vikca Tome (Planina) 24.40 m.

Skok v višino. 1. Šentjura Mira (Z.) 140 cm. 2. Vikca Tome (Planina) 131 cm. 3. Pol- da Lovše (M.) 125 cm. 4. Meško Julka (Z.) 125 cm. Izven konkurence Erika (R.) 135 cm.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, preklic, dopisovanja in ženskovanski oglasi din 1.— po besedi. Naj- manjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma za te vpisati v pismo skupaj z naročilom ali pa po poštni pošto na čekovni račun št. 11.409.— Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanaka za 3 din.

KAM KJE?

VINO — PEKERČAN
od 5 litrov naprej po din 7.—
v Limbušu št. 59, dr. Bošt-
jančič. 4819-1

**ŠILO! (OTOK KRK) GO-
STIONA »PEČINE«**
vis-à-vis Crikvenice. Mirno,
zdravo, ceneno bivanje, tik
plaže, kristalna voda, 14 no-
vih sob, kompletna penzija
din 45.—. Informacije iz pri-
jaznosti: K. Kraus, Vetrin-
ska 11, tel. 27-30. 4943-1

SLUŽBO DOBI

SLUŽKINJO
ki zna tudi kuhati, pridno in
pošteno, sprejemem takoj. Na-
slov v ogl. odd. »Večernika«. 4942-2

Sprejemem
KROJASKEGA POMOČNIKA
tako za male komade. Golob
Franc, krojač, Kralja Petra c.
26, Studenci. 4935-2

RAZNO

Prodajam
JABOLČNIK
prvovrsten vsako količino od
50 l naprej, liter po din 2.—.
Fran Senčar, Mala Nedelja.
Kupujemo in zamenjamo
rips za ožje. 4910-23

Boliša
MIRNA STRANKA
brez otrok išče lepo enosob-
no stanovanje s pritliklami
v Studencih v bližini avto-
busne postaje. Ponudbe po-
slati na ogl. odd. pod »Točen
plačnik«. 4901-6

STRIŽENJE 3. BRITJE 2 DIN
Znižane cene v brivnici »Ra-
pid«, Meliska 1. 4321-13

ZANESLJIVA KUHARICA

ZA VSE
dobi takoj službo. Oglasiti se
v ogl. odd. »Večernika«. 4928-2

Sprejme se pridna in poštena
SLUŽKINJA
novinka, iz dežele. Gostilna
Sever, Tezno-Maribor. 4923-2

SPETNA ŠIVILJA
za perilo, ki zna tudi nekoli-
ko nemško se sprejme za iz-
delovanje steznikov in mo-
drčkov. J. Kocmut, Meljska 3
4900-2

KLEPARSKE POMOČNIKE
samostojne delavce, sprejme
Dolžan Franjo, Celje. 4951-2

ČEVLJ. POMOČNIKA
sprejemem takoj. Stalna služba
Franjo Kojč, Studenci. 4938-2

ŠIRITE »VEČERNIK«!

VAJENCI (KE)

UČENCA
inteligentnega, na brivsko
obrt sprejme takoj brivnica
Fr. Novak. 4947-4

PEKOVSKEGA VAJENCA
iz dežele in mladega pomo-
nika, ki se je v kratkem izu-
čil na deželi sprejme takoj
pekarna Sedovšek, Braslov-
če. Zglasiti se osebno. 4949-4

Čitajte, »Večernik«

SLUŽBO IŠČE

Iščem
MESTO UČENCA
v mehanični ali ključavničar-
ski stroki. Fant je v 15 letu,
dobro razvit ter ima 3 raz.
realne gimnazije. Cenj. dopis
pod »47« na ogl. odd. »Ve-
černika«. 4877-3

GOSPODIČNA

18 let stara, z 2 letno gospo-
dinjsko šolo, išče službo pri
boljši družini. Ponudbe pod
»Pridna« na ogl. odd. »Več-
ernika«. 4944-3

Oženjen

ŽELEZNIČAR

išče službo hišnika. Ponudbe
na ogl. odd. »Večernika« pod
»Hišnik«. 4924-3

Aka

želite oglaševati,
pokličite telefon:

25-67

**Ne čakajte na
zadnji dan!!!**

Oddajte velike in male oglase za
sobotno številko že danes •

STANOVANJE ODDA

STANOVANJE
popolnoma renovirano s 4
sobami, kuhinjo, kopalnico,
kabinetom in vsemi pritlik-
lami, elektriko in plinom se
odda za din 1200. Vprašati
Miloš Oset, Glavni trg 22.

Eno in dvosobno, čisto in
SUHO STANOVANJE
in manjša soba s štedilnikom
se odda 15. t. m. ali 1. avgu-
sta, samo solidnima stranka-
ma. Taborska 9. 4946-5

Lepo, sončno in čisto
DVOSOBNO STANOVANJE
v bližini Kralja Petra trga se
tako odda. Vprašati Ruška
c. 2, v konfekciji perila. 4964-5

Velika
KUHINJA IN SOBA
vrt, se takoj odda Studenci.

Kralja Petra 24. 4962-5
SOBA, KUHINJA
s predsobo v novi hiši se od-
da s 1. avgustom. Vprašati
Glavni trg 4, trgovina. 4959-5

ŠTIRISOBNO STANOVANJE
ob parku se takoj odda. Ko-
roščeva ul. 2, pritl. 4925-5

Lepo, sončno
TRISOBNO STANOVANJE
s kopalnico se takoj odda.
Aljaževa ul. 4. 4954-5

SOBA IN KUHINJA
se takoj odda. Studenci, Ci-
ril-Metodova 4. 4950-5

PREHRANA

DVE OSEBI
se sprejmeta na hrano. Vpra-
šati Lopič, Mlinska ul. 9-II. 4941-7

Sprejemem
GOSPODA
na hrano in stanovanje. Ko-
roška 50, pritličje, vrata 2.
desno. 4956-7

OPREMLJENA SOBA

velika, sončna, s kopalnico
se odda eni ali dvema ose-
bama. Ob železnici 8-I. 4953-8

Lepa prazna ali
OPREMLJENA SOBA
se odda Gregorčičeva 7. 4948-8

POSEST

Prodajam lepo vinogradno in
sadno

POSESTVO
Vprašati Franko Ludvik,
Aleksandrova 17. 4952-11

ŽELEZNIČAR
išče v najem hišnico z vrtom
ali malo posestvo. Ponudbe
na ogl. odd. »Večernika« pod
»Železničar«. 4936-11

Krasno
VINOGRADNO POSESTVO
z lepim sadonosnikom in le-
po prvovrstno hišo ob avto-
busni postaji in železnici, v
bližini Maribora se takoj pro-
da. Ponudbe na ogl. odd. »Ve-
černika« pod »Lastni dom«. 4926-11

STROJI

SINGER STROJ
za luknjice, skoro nov, poce-
ni napredaj. Gregorčičeva ul.
14, vrata 6. 4920-14

LOKAL

MALI LOKAL
v centru se odda. Dopise na
ogl. odd. »Večernika« pod
»Centrum«. 4939-10

VOZILA

ŽENSKO KOLO
dobro ohranjeno, kupim. —
Ogled pri hišnici, Cankarje-
va I (mesto). 4957-22

NA PRODAJ
globok otroški voziček. Stu-
denci, Kralja Petra 52. 4933-22

Renomirana gostilna

v glavni ulici, sredi mesta Celja s stanova-
njem se odda 1. avgusta. Naslov v upravi
»Večernika«, Celje.

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Igerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

PRIDELKI

Kupujem dnevno vsake koli-
čine zdravih trdih in za raz-
pošiljanje sposobnih
ČREŠENJ

Plačam najvišje cene, Josipi-
na Bole, Maribor, Koroška c.
20, na dvorišču. 4963

OBRTI, TRGOVINA

ZA OLEPŠANJE IZLOŽB
pisarn, šol in domov ob pri-
liki proslave narodnega praz-
nika »Sv. Cirila in Metoda«
se dobe krasne umetniške sil-
ke sv. Cirila in Metoda od
znanega akademika prof. Gju-
riča v knjigarni Scheidbach.
Gosposka 28. 4903-13

ZIDARSKO PODJETJE

Marko Štuhec, poobl. zidar-
ski mojster, Maribor, izvršju-
je vsa v to stroko spadajoča
dela solidno in po zmernih
cenah. Za plačilo se vzame
delno tuji les. Informacije:
Ivanjokovič. 4966

POHIŠTVO-OPREMA

RAZSTAVA PREPROG

Banovinska tkalnica preprog
iz Sarajeva razstavlja svoje
preproge in perzije v Ma-
riboru v dvorani hotela »Za-
morec«. Razstava bo odprta
od 15. VII. do vključno 10.
VII. t. l. Prevzemamo naro-
čila tudi na dolgoročno od-
plačila. Razstava je odprta
tudi v nedeljo ves dan. 4769-17

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI
stezniki, rokavice, nogavice,
damsko perilo najceneje pri
S Kotičku, Stalna 1. 11406-18

ORIGINALNE PERZIJSKE

PREPROGE
nekoliko komadov na prodaj
na razstavi Sarajevske tkalni-
ce preprog v hotelu »Zamorec«
od 5. VII. do vključno 10. VII.
t. l. 4762-17

IZGUBLJENO

Izgubila se je
RUMENA DENARNICA
iz Mesarskega prehoda do
Glavnega trga. Oddati proti
nagradi v ogl. odd. »Večerni-
ka«. 9434-27

MODERNI VOZIČKI

Razpis licitacije!

Osrednji urad za zavarovanje delavcev razpisuje prvo
javno ofertalno licitacijo za oddajo del za novo stavbo po-
slovalnice ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje
delavcev v Celju

na 27. julija 1940 ob 11. uri dopoldne

v prostorih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v
Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20.

Licitirala in oddala se bodo vsa stavbna in obrtniška
dela skupno razen instalacijskih del za centralno kurjavo in
sanitarno opremo.

Ponudbe se morajo vložiti najkasneje do navedenega
roka v zapечатeni kuverti z onačbo: »Ponudba del za novo
stavbo poslovvalnice Okrožnega urada za zavarovanje delav-
cev v Celju.«

Obenem s ponudbo mora ponudnik vložiti kavcijo v
smislu pogojev licitacije. Brzjavne, zakasnele ali nepravilno
stavljene ponudbe se ne bodo upoštevale.

Razpisane pripomočke dobe zainteresirani vsak dan pri
tehničnem odseku Osrednjega urada za zavarovanje delav-
cev v Zagrebu ali pri Okrožnem uradu za zavarovanje de-
lavcev v Ljubljani, soba 200, med uradnimi urami proti pla-
čilu din 100.—

**OKROŽNI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV
V LJUBLJANI.**